

ตำสอขชาวเขมรถิ่นไทย

ดร.ชิดหทัย ปุยะติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมษม สอดส่องเกษ
พระครูถาวรธรรมวิจิตร

คณะศิลปศาสตร์

และ

กองส่งเสริมการวิจัยบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ประจำปีงบประมาณ 2556

ชื่อหนังสือ	คำสอนชาวเขมรถิ่นไทย
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2556 พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 50 เล่ม
คณะผู้จัดทำ	หัวหน้าโครงการและบรรณาธิการ ดร.ชิดหทัย ปุยะติ ผู้เขียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมฆม สอดส่องกฤษ พระครูถาวรธรรมวิจิตร
หน่วยงานที่สนับสนุน	คณะศิลปศาสตร์ และ งานส่งเสริมการวิจัยบริการวิชาการและทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
สถานที่พิมพ์	โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ออกแบบปก : นายอรรถวุฒิ ศรีสุข ภาพปก : ศรินทิพย์ อิศาสะวิน. สำนักงานเครือข่ายองค์กร งดเหล้า teamcontent www.thaihealth.or.th

ข้อมูลบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

คำสอนชาวเขมรถิ่นไทย ----- อุบลราชธานี : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2556, 83 หน้า.

1.ภาษาเขมรถิ่นไทย 2.คำสอน 3.ภาษาเขมร

สารบัญ

คำนำ	A
ข้อมูลสังเขปเกี่ยวกับชาวเขมรถิ่นไทย	1
คำสอนชาวเขมรถิ่นไทย	5
คำสอนตามจันทรคติ – สุริยะคติ และการปลูกเรือน	7
คำสอนตามจารีตประเพณี	21
คำสอนที่มีที่มาจากคทาทำนุมนตรัชนีสาร	36
คำสอนตามวัฒนธรรมโบราณของเรา	58
คำสอนตามพิธีกรรมต่าง ๆ	74

คำนำ

ชาวเขมรถิ่นไทยอาศัยอยู่หนาแน่นในพื้นที่ของจังหวัดในเขตอีสานใต้ ได้แก่ ศรีสะเกษ สุรินทร์และบุรีรัมย์ เอกลักษณะของชาวเขมรถิ่นไทยคือภาษาพูดที่เรียกว่า ภาษาเขมรถิ่นไทย แม้ว่าจะอยู่ภายในแวดลอมของวัฒนธรรมหลักคือวัฒนธรรมไทย แต่ชาวเขมรถิ่นไทยยังคงมีวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ความเชื่อ และภาษาที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ แต่ด้วยเหตุที่ชาวเขมรถิ่นไทยไม่มีภาษาอักษร ทำให้ข้อมูลทางวัฒนธรรมที่สำคัญต่างๆ ถูกวัฒนธรรมใหญ่กลืนกลายและสูญหายไปไม่น้อย

คำสอนของชาวเขมรถิ่นไทยมีสองแบบ คือ ข้อห้ามไม่ให้ทำ และข้อกำหนดให้ต้องทำ

ข้อห้ามไม่ให้ทำ ตัวอย่างเช่น

- ห้ามสร้างบ้านขวางตะวัน ไม่เช่นนั้นฟ้าจะผ่า
- ห้ามปิดคูคลองในทุ่งนา ไม่เช่นนั้น จะถ่ายอุจจาระปัสสาวะไม่ออก หากินไม่เจริญ เพราะเป็นทางเดินของผี
- คนท้องห้ามนั่งคาประตู่ จะทำให้คลอดยาก
- ห้ามเขกหัวแมง จะทำให้มือสั้น
- ถ้ามะพร้าวมีหน่องอกออกมาทางจุก ห้ามเอาไปปลูก ฟ้าจะผ่า

ข้อกำหนดให้ต้องทำ ตัวอย่างเช่น

- ถ้าคนระลีกชาติได้ ให้เอาไปลอดบันไดสามรอบ ถ้าไม่ทำ จะเสียชีวิต
- ก่อนลงนา ต้องแต่งเครื่องไหว้ไปบอกจำวนา
- ถ้าหนุ่มสาวได้เสียกันก่อนแต่งงาน จะต้องไปทำพิธีขอขมาผี
- คนท้องให้กินน้ำมะพร้าว จะทำให้คลอดง่าย

คำสอนเหล่านี้แฝงด้วยกุศโลบาย และภูมิปัญญาของชาวเขมรถิ่นไทยได้อย่างแนบเนียน ข้อห้ามและข้อกำหนดให้ปฏิบัติบางอย่างมีความเป็นเหตุเป็นผล บางอย่างเกิดจากความเชื่ออันเกิดขึ้นมาจากการลองผิดลองถูก สิ่งที่เป็นจริงที่พบเห็นตามธรรมชาติ ความเชื่อในสิ่งเร้นลับที่ไม่สามารถอธิบายได้ บางอย่างมีที่มาจากคำสอนทางพุทธศาสนา บางอย่างก็ผสมผสานรับมาจากวัฒนธรรมไทย สิ่งเหล่านี้สั่งสมเป็นประสบการณ์ บอกเล่าและถือปฏิบัติสืบต่อกันมานานหลายชั่วอายุคนแล้ว

ดังที่กล่าวมาข้างต้นว่า ชาวเขมรถิ่นไทยอยู่ในแวดล้อมของวัฒนธรรมที่เข้มแข็งกว่า ประกอบกับภาษาเขมรถิ่นไทยไม่มีเครื่องมือสำหรับการจดบันทึกเรื่องราวของตนเอง ทำให้วัฒนธรรมทางภาษาของชาวเขมรถิ่นไทยค่อยๆ สูญหายไปอย่างช้าๆ หลายอย่างไม่สามารถสืบค้นได้แล้ว หน่วยงานทางวัฒนธรรม นักวิชาการ

นักศึกษาหลายฝ่ายได้พยายามส่งเสริม อนุรักษ์ พื้นฟู ให้คงอยู่ใน
ฐานะวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งได้สร้างวามภาคภูมิใจ ความรัก ห่วงแหน
ในวัฒนธรรมของตนให้กับชาวเขมรถิ่นไทย และยังสามารถดำรง
เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของตนมาจนปัจจุบัน

ในปีงบประมาณ 2556 กองส่งเสริมการวิจัย บริการวิชาการ
และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้
มอบหมายให้คณะศิลปศาสตร์ดำเนินโครงการ “การจัดทำฐานข้อมูล
วัฒนธรรมทางภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในอีสานใต้เพื่อการเรียนรู้และ
ศึกษาวิจัยวิถีชุมชน : คำสอนชาวเขมรถิ่นไทย” ขึ้น เพื่อรวบรวมคำ
สอนของชาวเขมรถิ่นไทย เพื่อจดบันทึกไว้ และใช้ในการศึกษาต่อไป

การทำงานครั้งนี้เก็บข้อมูลจากคำบอกเล่าโดยการเข้าไปมี
ส่วนร่วมกับชุมชนเจ้าของวัฒนธรรม การสอบถาม สัมภาษณ์ พระ
ปราชญ์ชาวบ้านและชาวเขมรถิ่นไทย แล้วนำมาเรียบเรียง ซึ่งจาก
ข้อมูลที่ได้มาสามารถแบ่งเป็นหัวข้อหลักๆ 5 เรื่อง คือ

1. คำสอนตามจันทรคติ-สุริยคติ และการปลูกเรือน
2. คำสอนตามจารีต-ประเพณี
3. คำสอนที่มีที่มาจากคาถาทำนํามนตร์ธรณีสาร
4. คำสอนตามวัฒนธรรมโบราณของเรา
5. คำสอนตามพิธีกรรมโบราณของเรา

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่าภาษาเขมรถิ่นไทย ไม่มีตัวอักษร
การเรียบเรียงข้อมูลคำพูดที่เป็นภาษาเขมรถิ่นไทยในเอกสารฉบับนี้
ใช้การถอดเสียงโดยอักษรไทย แล้วแปลเป็นภาษาไทยควบคู่กันไป

การทำงานครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จาก **พระครูถาวร
ธรรมวิจิตร** เจ้าอาวาสวัดบ้านระเวียง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์
เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก และ **อาจารย์ราตรี สารพันธ์** ข้าราชการ
บำนาญ ในฐานะเจ้าของภาษาเป็นผู้ประสานงานกับปราชญ์
ชาวบ้านในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้จัดทำจึงขอกราบ
ขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ข้อมูลสังเขปเกี่ยวกับชาวเขมรถิ่นไทย¹

เขมรถิ่นไทยเป็นชื่อทางวิชาการ ได้กำหนดขึ้นเพื่อเรียกผู้ที่พูดภาษาเขมรซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทย (ประกอบ 2538, น.1) โดยทั่วไปชาวเขมรถิ่นไทยเรียกตัวเองว่า “คแมร” หรือ “คแมร-ลือ” แปลว่าเขมรสูงเรียกภาษาเขมร และชาวเขมรในกัมพูชาว่า “คแมร-กรอม” แปลว่า เขมรต่ำ และเรียกคนไทยว่า “ซิม” ซึ่งตรงกับคำว่า “สยาม” ในภาษาไทย (ประกอบ 2538, น.1) เมื่อพิจารณาเขตการปกครอง นักภาษาศาสตร์ได้แบ่งภาษาเขมรเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ภาษาเขมรเหนือหรือเขมรสูง (เขมรถิ่นไทย) 2) ภาษาเขมรกลางเป็นภาษาของผู้ที่อยู่ในกัมพูชา 3) ภาษาเขมรใต้เป็นภาษาของคนเวียดนามเชื้อสายเขมร ปัจจุบันพบชาวเขมรถิ่นไทยอาศัยอยู่ในจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ปราจีนบุรี ตราด จันทบุรี ฉะเชิงเทรา และสระแก้ว

นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีสันนิษฐานว่าบริเวณที่ราบสูงโคราชเคยเป็นที่อยู่ของชาวขอมหรือชาวเขมรโบราณ ดูจากกลุ่มปราสาทขอมโบราณ ศิลารึก ประติมากรรมที่พบมากในบริเวณดังกล่าว เช่น ปราสาทภูมิโปน ปราสาทไพร่ผัดน้อย ปราสาท

¹ ข้อมูลสังเขปเกี่ยวกับเขมรถิ่นไทยนี้คัดลอกมาจาก “ฐาน ข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย” ของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรเข้าได้จาก

<http://www.sac.or.th/databases/ethnic/Content/Information/khmer.html>

พนาวัน ปราสาทหินพิมาย เป็นต้น ชาวเขมรถิ่นไทยน่าจะอพยพมาสมัยหลังในช่วง พ.ศ.2324-2325 (ประกอบ 2538, น.15-16)

ครอบครัวของชาวเขมรถิ่นไทยมีความคล้ายคลึงกับครอบครัวไทยพื้นเมืองคือ พ่อบ้านเป็นหัวหน้าครอบครัว แม่บ้านดูแลกิจกรรมภายในบ้าน ชาวเขมรถิ่นไทยให้เกียรติแก่เพศชาย ในการดำเนิน กิจกรรมหรือตัดสินใจเรื่องต่างๆ ครอบครัวเขมรถิ่นไทยมีการอยู่รวมกันหลายครอบครัว อาจประกอบด้วยปู่ย่าตายาย ลูกป้า น้าอา พ่อแม่ ลูกหลาน พี่น้องจำนวนมาก ครอบครัวใดที่มีลูกสาวหลายคน สมาชิกก็มีแนวโน้มขยายมากขึ้น การแต่งงาน(แซนการ) ของชาวเขมรถิ่นไทยนี้ ผู้เป็นฝ่ายชายต้องเสียเงินและบรรณาการให้ฝ่ายหญิง เพื่อเป็นการเปิดปาก(เบิกเมื่อด) ฝ่ายชายต้องจัดขันหมากไปให้ฝ่ายหญิง ประกอบด้วยหมู เหล้า ขนม ข้าวต้ม ผลไม้และเงินทอง ฝ่ายหญิงต้องล้างเท้าให้ฝ่ายชายก่อนขึ้นบ้าน (ประกอบ 2538, น.27)

เขมรถิ่นไทยมีชีวิตเรียบง่าย ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ อาหารหลักของชาวเขมรถิ่นไทยคือ ข้าวเจ้า ปลา ร้าเขมร ปลาจ่อม ปลาแห้ง ปลาย่าง ปลาดัม น้ำพริกจิ้มผัก ผลไม้ได้แก่ กั้วย น้อยหน้า มะม่วง มะพร้าวและขนม ได้แก่ ขนมโชค ขนมเนียด ขนมกันตาราง ขนมกระมอล ขนมมูก เป็นต้น

ชาวเขมรถิ่นไทยนับถือศาสนาพุทธ ช่วงเข้าพรรษาจะมีประเพณี “กันซง” ซึ่งเป็นประเพณีการถือศีล นำอาหารไปทำบุญที่วัด 8 วัน หรือ 15 วัน นอกจากนั้นยังมีความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ จะมี

ประเพณีไหว้บรรพบุรุษ เรียกว่า ประเพณีเป็นหรืองาน แคะเป็น ซึ่งตรงกับสารทไทย พิธีมั่งกั่วลจองได เป็นพิธีสู่ขวัญแบบพื้นบ้าน นิยมจัดในงานมงคล เช่น งาน มงคลสมรส ขวัญนาคน โกนจุก ยกเสาเอก ขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น พิธีมอมีวด เป็นพิธีที่ทำเพื่อหาสาเหตุการเจ็บป่วย โดยผู้เข้าทรงจะเชิญวิญญาณมาเข้าสู่ร่างและจะมีผู้คอยซักถามว่าเหตุใดถึงได้เจ็บป่วย นอกจากนั้นชาวเขมรถิ่นไทยยังเชื่อเรื่องโชครางของขลัง ฤกษ์ยามเครื่องราง ของขลังบางอย่างสามารถป้องกันภัยและรักษาโรคได้ (ประกอบ 2538, น.27)

การแต่งกายของชาวเขมรถิ่นไทย ผู้หญิงจะนุ่งผ้าถุง (ซำปาวด) ซึ่งเป็นผ้าไหมพื้นเมืองที่มีชื่อคือ ผ้าโฮล ผ้าอำปรม ผ้าชิน ผ้าซาคุ ส่วนผู้ชายนุ่งโจงสำหรับเสื้อ ผู้หญิงใส่เสื้อ แขนกระบอก ผู้ชายใส่เสื้อคอกลม เครื่องประดับจะเป็นเครื่องเงิน เรียกว่า ประเก็้ม (ประคำ) นามาร้อยเป็นสร้อย ต่างหู เป็นต้น (ประกอบ 2538, น.22) เขมรถิ่นไทยมีการละเล่นพื้นบ้านได้แก่ จเรียง เป็นการขับร้องหรือแหล่กลอนสด เนียะจเรียง หมายถึง ผู้ขับร้อง ภาษาที่ใช้เป็นภาษาเขมร จเรียงมีด้วยกันหลายประเภท เช่น จเรียงนอกรแก้ว เป็นการร้องโต้ตอบระหว่างชายหญิง จเรียงอาโย มีการรำประกอบการร้อง จเรียงขันตุง เป็นการสนุกสนานของหนุ่มสาวซึ่งไปช่วยแต่งงานและงานมงคลในยามค่ำคืน จเรียงตรัว จะเป็นการร้องประกอบเสียงซอ จเรียงจรวง เป็นการร้องประกอบเสียงปี่ นอกจากนั้นยังมีกันตรึม เป็นการละเล่นประกอบดนตรี รำตรุษ เล่นในเทศกาลสงกรานต์

(แคแสด) รำสาก เป็นการรำประกอบเสียงดนตรีและเสียงกระทบสาก
ผู้รำประกอบด้วยชายหญิงรำเป็นคู่ๆ รอบวงกระทบสาก (ประกอบ
2538, น.29-30)

เป็ยจ ประเดา ระบือฮ์ เนียะ เขมร หนึ่ง ประเต๊ะฮ์ ไท
บทนำคำสอนชาวเขมรถึงไทย

เพ็ยซา ขะแมร์ : ระบือฮ์ แดล ตรือว ฮาม ตาม ไถง / แคร้ / เฮย ตามจันทรคติ นึ่ง สุริยะคติ / ประเพณี-จารีต/วัฒนธรรม/พิธีกรรม แดล จ๊ะ ตุม โบราณ กีย บาน ทเวอ โม เฮย บาน สอน โจน เจา ออย ปฏิบัติตาม โม จัวน ด็อล ไถง บัจจุบ็อน สมัย นีฮ์ แहत โดจ ยาง จะเนาะฮ์ ขยม เปรียะบาท นึ่ง บาน นิแยย ด็อล ส้าจ กะแดย กน็อง เรือง เตียง บุน ยางนึฮ์ จุน ด็อล เนียะ พอง เตียง แดล ยัว ตุก เจิต ตึก ตะ โดย เมียน ปรัม ประกา ตอ ไทว นีฮ์ กือ

- 1.เป็ยจ ประเดา ตาม สุริยะ คติ เฮย นึ่ง การ ลึก ประเต๊ะฮ์
- 2.เป็ยจ ประเดา ตาม จารีต ประเพณี
- 3.เป็ยจ ประเดา โม ปี่ คาถา ทะเวอ ตึกม็วน ธรณีสาร
- 4.เป็ยจ ประเดา ตาม วัฒนธรรม โบราณ เยิง
- 5.เป็ยจ ประเดา ตาม พิธีกรรม โบราณ เยิง

คำแปลภาษาไทย : สิ่งอันเป็นที่ต้องห้ามตามวัน ตามจันทรคติและ สุริยคติ/ประเพณี - จารีต/วัฒนธรรม/พิธีกรรมของชาวเขมรถึงไทยเรา แต่ครั้งโบราณ ในสมัยโบราณนั้นชาวเขมรถึงไทยเราจะถูกสอนและ

ให้ทำการสืบทอดกันมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ดังนั้นในเรื่องนี้จึงใคร่
ขอนำมากล่าวให้ท่านทั้งหลายที่สนใจในการศึกษาแบ่งเป็น 5 เรื่อง
ดังนี้

1. คำสอนตามจันทรคติ-สุริยคติ และการปลูกเรือน
2. คำสอนตามจารีต-ประเพณี
3. คำสอนที่มีที่มาจากคาถาทำนํ้ามนตร์ธรรณีสาร
4. คำสอนตามวัฒนธรรมโบราณของเรา
5. คำสอนตามพิธีกรรมโบราณของเรา

เป็ยจ ประเดา ตาม จัย จันทรคติ – สุริยะคติ
 เฮย นิง การ ลิก ปะเต็ยะฮ์
 คำสอนตามจันทรคติ – สุริยะคติ และการปลูกเรือน

1. วันขึ้น 1.11 ค่ำ แรม 6 ค่ำ เป็นวันผิงินผี : จัย มุย
 เกิด ดีอบ มุย เกิด นิง จัย ปรำ มุย รุจ ตรอง นิง จัย ชะมอจ ที่
 ชะมอจ

เพ็ย ซา ชะแมร์	: กม ยัว ชะมอจ แจญ ไทว ดีอด ปรัวะฮ์ นิง ทะเวอ ออย การ เปญ บ็อน กุสอล มิน บาน ดีอลชะมอจ นุฮ์ เลย
คำแปลภาษาไทย	: ห้ามนำศพออกไปเผา เพราะจะทำให้การ บุญให้คนตายนั้นไร้ผล

2. วันขึ้น 2.12 ค่ำ แรม 7 ค่ำ เป็นวันผิกินคน : จัย ปีร
เกิด ปีร ตระ นีอบ เกิด นิง จัย ปรำ ปิล รุจ ตรอง นิง จัย
ขะมอจ ซี มะนีฮ์

เพีย ซา ขะแมร์	: กม ยัว ขะมอจ แจง ไตว ดีอด เลย (ดอย จำ บัวะ ตรอง นิง จัย อัง เกียร หรือ จัย เสาะ) ปรัวะฮ์ จัย อังเกียร เกิด จัย เพลิง ส่วน จัย เสาะ เกิด จัย ห้าม ะบือฮ์ อาจารย์ สำหรับ จัย ปะเซง ปี นิฮ์ ก็ ตรือว การ ฮาม โดจ คะเนีย แดล ปรัวะฮ์ เบอ ทะเวอ ไตว เฮย นิง เทอ ออย เนียะ โนว รัวะ เมียน สัจกะแต่ย กระ เดา กระฮาย ตาม ปี กรอย
คำแปลภาษาไทย	: ห้ามนำศพออกไปเผา (วันอังคารและวัน ศุกร์) ส่วนวันอื่นๆ จากนี้ก็ห้ามเช่นกัน เพราะ จักทำให้คนเป็น(ยังมีชีวิตอยู่) เกิดความ เดือดร้อนทุกข์ใจภายหลัง

3. วันขึ้น 11 ค่ำ แรม 11 ค่ำ ตรงกับวันพุธ : จัย ด็อบ
มุย เกิด นิง ด็อบ มุย รุจ ตร็อง นิง จัย ปู้ด

เพีย ซา ขะแมร์	: กม ใจล สูร หรือ เร็บการ เลย ปรัวะฮ์ จัย ปู้ด นั๊ย ตร็อง นิง จัย แดล เปรียะ บาท สิทธิัตตะ กุมาร บาน ใจล รีบ การ เจี้ยมุย นิง เปรียะ เนียง ปิมเปี้ยเยียะ เสิน ตะเรีย
คำแปลภาษาไทย	: ห้ามสูบบุหรี่หรือหมั้น หรือ แต่งงาน เพราะวันพุธ ตรงกับวันที่เจ้าชายสิทธิัตตะทรงเข้าพิธี อภิเษกสมรสกับพระนางพิมพาหรือยโสธรา

4. วันขึ้น 14 ค่ำ แรม 14 ค่ำ : ไถง ด็อบ บุน เกิด
ด็อบ บุน รุจ

เพีย ซา ขะแมร์	: ตรอง นิง ไง นา ก็ ตาม ห้าม ทะเวอ การ เลีย สิกขาบท
คำแปลภาษาไทย	: ตรงกับวันใดก็ตามห้ามทำการลาสิกขา (สืบจากการเป็นพระสงฆ์)
คำอธิบายเพิ่มเติม	ห้ามทำการลาสิกขาบทเพราะถือว่าวัน ดังกล่าวนั้นตรงกับวันปลงศพของพระสงฆ์ จึงไม่เหมาะในการลาสิกขาบทเพื่อกลับเพศ เป็นฆราวาส อาจทำให้เกิดเรื่องไม่ดีขึ้นได้

5. วันขึ้น 5 ค่ำ แรม 15 ค่ำ ตรงกับวันใดก็ตามห้ามทำ
การเดินทางหรือทำธุรกิจใด ๆ

เพีย ซา ขะแมร์	: โถง ปรัม เกิด ด็อบ ปรัม รุจ ตรง นึง จัย นา ก็ตาม ฮาม ทะเวอ การ เดิร พลั้ว ไตว รัว ลัวะ จ่าย อาจ ทะเวอ ออย การ แดล ทะเวอ นุ้ย ตร็อว การ ไชจ ขาด เตริบ ท้วน
คำแปลภาษาไทย	: ห้ามทำการเดินทางออกไปค้าขายหรือทำ ธุรกิจต่าง ๆ เพราะเป็นวันดิถีสุญ อาจทำให้ การลงทุนต้องสูญเปล่าไม่ได้ผลอะไร

6. วันอาทิตย์ห้ามนำศพออกไปเผา เพราะจะทำให้ผีที่
เผานั้นวิญญาณจะตกนรก

เพีย ซา ขะแมร์	: โถง อาตีด กม ยัว ขะมอจ แจง ไตว ด็อด ปรัวะฮ์ นึง ทะเวอ ออย ขะมอจ แดล เจือบ นุ้ย ทะเลียะ นะร๊วะ
คำแปลภาษาไทย	: วันอาทิตย์ห้ามเอาศพไปเผา เพราะถือว่าจัก ทำให้ดวงวิญญาณของผู้ตายตกนรก

7. วันอังคารห้ามนำศพออกไปเผา เพราะเป็นวันที่ร้อนหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นวันไฟ

เพี้ย ซา ขะแมร์	: โถง อัง เกียร กม ยัว ขะมอจ แญญ ไตว ดึด ปรัวะฮ์ เกิด เจีย จัย พลึง นึ่ง ทะเวอ ออย เนี้ยะ โนว เมียน ซ้าจกะแต่ย กระเดา กระฮาย
คำแปลภาษาไทย	: วันอังคารห้ามนำศพออกไปเผา เพราะเป็น วันที่ร้อนหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นวันไฟ เพราะจะทำให้ผู้ที่เสียชีวิตอยู่ประสบกับความ เดือดร้อน และทำให้วิญญาณสาปแช่ง

8. วันศุกร์ห้ามนำศพออกไปเผา เพราะจะทำให้คนเป็น(ยังมีชีวิตอยู่)เดือดร้อน

เพี้ย ซา ขะแมร์	: โถงเสาะ ฮาม ยัว ขะมอจ แญญ ไตว ดึด ปรัวะฮ์ นึ่ง ทะเวอ ออย เนี้ยะ โนว บาน รับ ซ้าจกะแต่ย ทกซ์ มุย ยาง ตีด กือ ตร็อว จัย ประสอด ระเบ้าะฮ์ โลก เปรียะ เฮย ตร็อว จัย รุก อาจารย์ พอง ตีด
-----------------	---

คำแปลภาษาไทย	: วันศุกร์ห้ามนำศพออกไปเผา เพราะจะทำให้คนเป็น(ยังมีชีวิตอยู่)เดือดร้อน อีกอย่างหนึ่ง ตรงกับวันประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะ หรือ อีกนัยหนึ่งเป็นวันที่อาจารย์ (สัปเหร่อ) เขาถือ
--------------	---

9. คนตายวันเสาร์ห้ามทำการเผาวันอังคารโดยเด็ดขาด

เพีย ซา ขะแมร์	: มะนีฮ์ฮ์ เจือบ จัย เสาร์ ฮาม ด็อด จัย อัง เกียรโดย ดัจขาด
คำแปลภาษาไทย	คนตายวันเสาร์ห้ามทำการเผาวันอังคารโดยเด็ดขาด
คำอธิบายเพิ่มเติม	เพราะจะทำให้วิญญาณเฮี้ยน โดยเฉพาะการตายแบบไม่ปกติ(ตายโหง) และอาจมีคนคิดไม่ดีเอาอัฐิของผู้ตายไปใช้ในทางที่ผิดได้อีก เช่น เอาไปทำพิธีปลุกเสกเรียกผีหรือผูกผี เอาไว้ใช้งานตามที่ตนปรารถนา

10. ห้ามโกนจุกวันอังคาร

เพีย ซา ขะแมร์	ไถง อังเกียร กุม ทะเวอ การ กอร เสาะ โจน กุมาร
คำแปลภาษาไทย	วันอังคารห้ามทำการโกนจุกให้ลูก
คำอธิบายเพิ่มเติม	เพราะวันอังคารเป็นวันไฟหรือเป็นวันแข็ง จะ ทำให้เด็กที่โกนจุกแล้วเป็นคนแข็งกระด้าง ไม่ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ และจะเป็นแข็ง กร้าวทั้ง ความคิดและการกระทำ

11. ห้ามขึ้นบ้านใหม่วันเสาร์

เพีย ซา ขะแมร์	: กม ทะเวอ การ เลิง ประเตียะฮ์ ไถง เสาร์ ปรวัะฮ์ นึ่ง ทะเวอ ออย เนียะ โนว นึ่ง ประ เตียะฮ์ บาน ตะตุล ซ้าจกะदैย กะเดากะระ ฮาย เฮย นึ่ง เกิด จำจือ ซือ มิน ขาน เปียก จ๊ะฮ์ โบราณ ปรับ ทา เลิง ประเตียะ จัย เสาร์ ปันอ้อด พลึง รูล เนียะ โนว
คำแปลภาษาไทย	: ห้ามขึ้นบ้านใหม่วันเสาร์ เพราะจะทำให้ผู้อยู่ เกิดความเดือดเนื้อร้อนใจ จะได้รับความทุกข์ ร้อนไม่สร่างซา และจะเกิดการเจ็บไข้ได้ป่วย

	อยู่บ่อย ๆ หาความสุขไม่ได้เลย ดังคำโบราณ ว่า ชื่นบ้านวันเสาร์ เท่ากับเป็นการเผาคนอยู่
--	--

12. ห้ามแต่งงานวันพุธ

เพีย ซา ฆะแมร์	กรม เวบ การ กนอง จัย ปู้ด ปัวะฮ์ จัย ปู้ด ญี่ ตร็อง นึง จัย แดล เปรียะ บาท สุทโธทนะจัด เวบ การ ออย เจ้าชายสิทนต์ทะ กุมาร เวบ การ นึง เนียง ปิมเปียเยยะเสนตะเรีย แหต นิฮ์ เลย ตร็อง เมียน การ ฮาม เวบ การ กะนอง โถง ปู้ด
คำแปลภาษาไทย	ห้ามแต่งงานวันพุธ เพราะวันพุธตรงกับวันที่ เจ้าชายสิทนต์ทะทรงเข้าพิธีอภิเษกสมรสกับ พระนางพิมพาหรือยโสธรา ด้วยเหตุนี้เองจึง มีการห้ามมิให้จัดการแต่งงานหรือหมั้นในวัน พุธดังกล่าวเดือนที่ต้องห้ามในการทำ มงคล/อวมงคลต่าง ๆ

13. เดือน 5 ห้ามทำการมงคลและงานอวมงคลทุก

อย่าง

เพี้ย ซา ฆะแม่ว	: แด แฉด ฮาม ทะเวอ การ มงคล เฮย นึ่ง การ อวมงคล กรูป อย่าง ปรัวะฮ์ ทา กะนอง แด แฉด นิฮ์ โบราณ ปรับ ทา เกิด แด กะเดา ทะเวอการ อาเวย แกรง เกิด การ มินเสาะ สรุล เฮย มูย ยาง ตีด ตรอง แด แดล นึ่ง ดัจ ชะนำ จ๊ะฮ์เลิง ชะนำ ทะแมีย ตรอง นึ่ง แด แดล กวร ชบ เฮย ทะเวอ บ็อน ทะเวอ เตียน ตะตุล ชะนำ ทะแมีย พอง
คำแปลภาษาไทย	เดือน 5 ห้ามทำการมงคลและงานอวมงคลทุกอย่าง เพราะในเดือน 5 นี้ ตามโบราณถือว่าเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนไม่เหมาะกับการทำอะไรทั้งสิ้น เกรงว่าถ้าทำไปแล้วอาจเกิด ความเดือดร้อนภายหลัง อีกอย่างหนึ่งในเดือน 5 นี้ เป็นเดือนที่ใกล้จะเป็นการสิ้นปีของไทย ตรงกับเดือนที่หยุดเรื่องการจัดงานใด ๆ มีแต่การเตรียมตัวรับศักราชที่จะมาถึง และมีการร้องรำเพื่อต้อนรับปีใหม่ของคนโบราณ

14. เดือน 7 ห้ามทำการปลูกบ้านหรือทำกิจกรรมใด ๆ
ที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

เพีย ซา ฆะแมร์	: แค เจก ฮาม ทะเวอ การ ลีก ปะเตี๊ยะฮ์ ฮ์ รือทะเวอ กิจการ ปะเซง ๆ แดล ตรอว เตียะ โดง นึ่ง กำ แลง โนว ปรวัะฮ์ แค นีฮ์ ทะเวอ ออยโซค เลียบ มิน เมียน เมียน แต่ ซ้าจ กะเตี้ย อาเพื๊บ อาสร้อย เฮย ทะเวอ ออย ตรือว การ เลียะ บ้อง เตรีอบ สมบัติ พอง แดล
คำแปลภาษาไทย	:เดือน 7 ห้ามทำการปลูกบ้านหรือทำ กิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เพราะ เดือนนี้ ทำอะไรก็จะมีโชคลาภอันใดเลย มีแต่อุปสรรคปัญหามารุมเร้า และจะทำให้มี การเสียชีวิตโดยใช่เหตุอีกด้วย ดังนั้น โบราณจารย์จึงห้ามมิให้ทำอะไรในเดือนนี้

15. ห้ามยกเสาเอกผิตทิศทางนอนของนาคนแต่ละเดือน

เพีย ซา ซะแมร์	:กะน้อง การ ลึก ปะเตี้ยะฮ์ ฮ์ ฮาม ลึก ตระ ซอเดิม เคาะ ตึก สระ เบาะ แดล เนียก เดก แปรกะบาล ไทว กน้อง มุย แคะ แคะ แดจ ทา แคะ บุน ปรัม ปรัมมุย เบี้ย แคะ นีฮ์ เนียก เดก ยัวกะบาล ไทว ตืด เบาะฮ์เจ้ม กันตุย ไทว ตืด โบระพา ขน้อง ไทว ตืด อุดอน บัวะฮ์ ไทวตืด เตี้ยะฮ์เสน ตระซอ เดิม โนว ตืด อา คะเน เกิด เจีย เดิม
คำแปลภาษาไทย	:ห้ามยกเสาเอกผิตทิศทางนอนของนาคนใน แต่ละเดือน เช่น เดือน 4,5,6, สามเดือนนี้ นาคนอนเอาหัวไปทางทิศปัจจิม หลังไปทาง ทิศอุดร หางไปทางทิศบูรพา ท้องไปทางทิศ ทักษิณ เวลายกเสาเอกให้ยกทางทิศอา คะเนย์ หากยกผิดจะทำให้เจ้าของบ้านเกิด ความเดือดร้อนถึงขั้น ต้องล้มหายตายจาก ด้วยอาการเป็นไปต่าง ๆ นา นา และจะทำ ให้ผู้อยู่ในบ้านคือตั้งไม่เชื่อฟัง เป็นต้น

16. ห้ามทำบันไดขึ้นบ้านเดินขึ้นเวียนไปทางซ้ายมือ
โดยเด็ดขาด

เพีย ซา ซะแมร์	: กม ทะเวอ จำเนียร เลิง ปะเต็ยะฮ์ ฮ์ ดอย เดินเลิง ซะแวล ไทว ข้าง เฌวง ได ดอย ต้าจ ขาด ปรัวะฮ์ การ เลิง เดิน ไทว ข้าง ฉะเวง ไค นุ้ย โดจ เบิง เดิน แฮ ซะมอจ ซะแวล เมรุ ดือด ซะมอจ ทะเวอ ออย ปะเต็ยะฮ์ นุ้ย โนว มิน สรูล นึ่ง ทะเวอ ออย เกิด จำจื่อ ซือดำ กัต มิน ฆาน
คำแปลภาษาไทย	:ห้ามทำบันไดขึ้นบ้านเดินขึ้นเวียนไปทาง ซ้ายมือโดยเด็ดขาด เพราะการเดินขึ้นบันได โดยการเวียนซ้ายนั้นเหมือนการเดินแห่ศพ รอบเมรุ จะทำให้คนที่อยู่ในบ้านเกิดการเจ็บ ไข้ได้ป่วยอยู่เป็นประจำ จนชั้นเสียชีวิตใน ที่สุด และเป็นสิ่งที่ป็นอัปมงคลแก่บ้าน

17. ห้ามเอาไม้ที่มีตาหรือติดเปลือกมีรูกรวงกลางลำต้น
มาทำเสาบ้าน

เพีย ซา ขะแมร์	: กม ยัว เซอ แดล เมียน พะเนก รือ เปือม สะ มอก เมียน ปรีวง กะนาล โม ทะเวอ ตระซอ ปะเตี้ยะฮ์ ปรัวะฮ์ นึ่ง ทะเวอ ออย ปะเตี้ยะฮ์ นุฮ์โนว มิน ชูลล เฮย ระแอง เมียน รึงราว เมียนจ่างือ ซือ ด่า กัด เฮย เมียน อาเพศ ปะ เซง ปะเซง เกิด เลิง ตาม ติด
คำแปลภาษาไทย	:ห้ามเอาไม้ที่มีตาหรือติดเปลือกมีรูกรวง กลางลำต้นมาทำเสาบ้าน เพราะจะทำให้ บ้านหลังนั้นไม่มีความสุข และจะมีเรื่อง เดือดร้อนอยู่บ่อย ๆ ทั้งมีเหตุต้องเกิดการเจ็บ ไข้ได้ป่วยอยู่บ่อย ๆ และจะเกิดอาเพศแก่ผู้ อยู่ในบ้านต่างๆ นา ๆ อีกด้วย

18. ห้ามทำชั้นบันไดเป็นจำนวนคู่ เช่น 4,6,8,10 เป็น

ต้น

เพีย ซา ขะแมร์	: สาม มิน ออย ทะเวอ กำ จะเนริ ภู 4, 6, 8, 10 เกิด เจีย เดิม ปรวะฮ์ จะเนริ กำ ภู เตียง เอาะ นีฮ์ เกิด จะ เนริ ขะมอจ มุย จะเนริ เต วดา มุย จะเนริ นะรวิก มุย จะเนริ ปรมภูมิ มุย แดล มิน สอม กูร เทอ ตุก ออย สำหรับ มนีฮ์โลก เลย เบอ เทอ โตว เฮย โนว โตว จะเรินเกิด อับปะเรัย จัญไร มิน เจีย เต เลย
คำแปลภาษาไทย	: ห้ามทำชั้นบันไดเป็นจำนวนคู่ เช่น 4, 6, 8, 10 เป็นต้น เพราะชั้นบันไดทั้งหมดนี้ไม่ดี คือ บันได 4 ชั้น เป็นบันไดผี บันได 6 ชั้น เป็น บันไดเทวดา บันได 8 ชั้น เป็นบันไดสำหรับ สัตว์นรก บันได 10 ชั้น เป็นบันไดของพระ พรหม ซึ่งไม่เหมาะสมที่มนุษย์จะพึงสร้าง หากทำหรือมีอยู่จะเกิดอับปรียจัญไรไม่เป็นสิ่ง ที่ดีเลย

คำสอนตามจารีตประเพณี
เปี้ยจ ประเดา ตาม จารีต ประเพณี

1.เป็นหญิงห้ามนั่งหัวบันได : เกิด เจี้ย สะเรี้ย ปุ่ม อัง
กุย โนว กบาล จำเนียร

เพี้ย ซา ขะแมร์	: เกิด เจี้ย สะเรี้ย ปุ่ม อังกุย โนว กบาล จำเนียร ปรวัธณ์ เมื่อด ไตว เฮย มิน เหมาะสม นึ่ง เจียด เจี้ย สะเตรีย เพศ เลย แกรง เมียน เปราะธณ์ แอ นา มุย เดริ ไตว โม เปียล ก็ มือ ไตว เฮย มิน ลอฮ เสาะ มุย อย่าง ตัด ทะเวอ ออย ไชจ ขาด ข้าง กิริยา มารยาท เจี้ย สะเรี้ย พอง
คำแปลภาษาไทย	:เป็นหญิงห้ามนั่งหัวบันได เพราะเมื่อมองดูไปแล้วไม่เหมาะสมกับสตรีเพศ เกรงว่ามีผู้ชายใดเดินไปมา เวลาเขามองดูแล้วไม่เป็นสิ่งที่งามตา อีกอย่างหนึ่งจะทำให้เสียกิริยา มารยาทของความเป็นกุลสตรีอีกด้วย

2. เป็นชายห้ามเจาะหู : เกิด เจียด โคน เปราะฮ์ ฮาม
เจาะ ตระจีก

เพีย ซา ขะแมร์	:เกิด เจียด โคนเปราะฮ์ ฮาม เจาะ ตระจีก ปรัวะฮ์ ทา การ เจาะ ตระจีก ญี่ฮ์ เกิด การ มิน สอม กวร นึ่ง โคน เปราะฮ์ เต แหต นีฮ์ มะนีฮ์ เปราะฮ์ กวร เทอ คลุน เกิด เจียด ต้า เรียด เจิง มุก มิน สอม นึ่ง ทะเวอ คลุน โดจ เจียด สะเรียด ญี่ฮ์ เลย
คำแปลภาษาไทย	:เป็นชายห้ามเจาะหู เพราะการเจาะหูนั้นไม่ สมควรกับบุรุษเพศเลย ด้วยเหตุว่าผู้ชาย เปรียบเหมือนช้างเท้าหน้า ไม่สมควรทำตัว อ่อนแอเหมือนกับสตรีเพศ ควรทำตัวให้สม กับคำว่าชายชาติทหาร

3.เป็นหญิงห้ามแต่งกายเหมือนเป็นชาย : เกิด เจีย
สระเรี่ย กม เรบกาย คลาย เจีย เปราะฮ์

เพีย ซา ขะแมร์	: เกิด เจีย สระเรี่ย กม เรบ กาย คลาย เจีย เปราะฮ์ ปรัวะฮ์ เปียล เมื่อล ไตว ประโดจ มะนีฮ์ จะลือมกำเนิด จ๊ะฮ์ ตุม โบราณ เฮา ทา สระเรี่ย อับปะเรี่ย จำนาย เมื่อด เนี้ยะ เซราะะ มิน สอมกวร เลย เสาะะ สระเรี่ย เรบ กาย แบบ นีฮ์
คำแปลภาษาไทย	:เป็นหญิงห้ามแต่งกายเหมือนเป็นชาย เพราะเวลามองดูไปแล้วเหมือนคนหลงเพศ เกิด ของตัวเอง คนโบราณกล่าวไว้ว่า เป็น เสนียดจัญไรแก่งศ์ตระกูล ชาวบ้านตาดิน นิินทาว่าไม่เหมาะสมเลยกับเพศที่เกิดมา

4.เป็นหญิงห้ามนั่งไขว่ห้าง : เกิด เจีย สะเรียม กม แบีย อังกุย กวงเตียะ ขลา

เพีย ซา ขะแมร์	: เกิด เจีย สะเรียม กม แบีย อังกุย กวง เตียะ ขลา ปรัวะฮ์ โบราณ เตียะ ตึก ทา สะเรียม มารยาท มินเจีย เมื่อล เคิญ กาล นา มิน สอมกวร เต เกิด รัง มินเจีย ปรัวะฮ์ เยิง เกิด เจีย สะเรียม แกรง เล็จ เกร แดล มะนาย ออย โม พอง เนีย มิน ลออ เต สะเรียม กม แบีย ทะเวอ โดจ ยาง จะเนาะฮ์ เลย
คำแปลภาษาไทย	:เป็นหญิงห้ามนั่งไขว่ห้าง เพราะคนโบราณกล่าวไว้ว่า หญิงมารยาททราวมไม่งามตา เวลาพบเห็น เกิดเรื่องอับรึยในสตรีเพศ เกรงว่าคนจะเห็นมรดกที่แม่ให้มา ทั้งไม่งามตา หมดสง่าราศีของกุลสตรีอีกด้วย

5.เป็นหญิงห้ามเดินเสียงดัง: เกิด เจี้ย สะเรี้ย กม
แบ๊ย ดำเนิร เดิร ลือ สำเลง คลัง

เพี้ย ซา ขะแมร์	: เกิด เจี้ย สะเรี้ย กม แบ๊ย ดำเนิร เดิร ลือ สำเลงคลัง เนือม ออย เกิด เปี้ยก ตะมะ ตะเต็ล ด้อลปูก ป้วง ววง ตระโกล โจล ออย โขจ ขาด มารยาทสะเรี้ย ทะเวอ การ มิน สำรวม เจิต กำเนิด เฮา ทาสะเรี้ย เอ็ด อ้อว ปูก มะนาย ประเดา สั้งสอน มิน สอมกวร รั๊ธ เทอ เจี้ย ประปวน เลย
คำแปลภาษาไทย	:เป็นหญิงห้ามเดินเสียงดัง จักทำให้ใครได้ ยินเกิดการติฉินนินทาวงศ์ตระกูลว่าสตรี มารยาททรม ไม่มีการสำรวมระวัง เหมือน ไม่มีพ่อแม่สั่งสอน ไม่สมควรเลือกมาเป็น ภรรยาเลย

6.เป็นหญิงก่อนแต่งงานห้ามให้ชายถูกเนื้อต้องตัว:เจีย
เกิด เจีย สะเรียม กมเบียม ออย เปราะฮ์ แอ นา กะเตียม
ปะเปอล ไต เจิง

เพีย ซา ฆะแมร์	: เกิด เจีย สะเรียม กมเบียม ออย เปราะฮ์ แอนา กะ เตียม ปะเปอล ไต เจิง ปะวะฮ์ นิง เกิด เจีย สะเรียมอัปะเรียม จัญไร กน็อง กรีฮ์ สถาน นิง มิน เมียนเปราะฮ์ จอง บาน ยัว ทะเวอ ประป้วน มุย อย่าง ติด ออย สะเรียม เยิง เต็ง เรียะ คลุน สุน เจิต ออยเกิด เจีย สะเรียม ไสเกียม เจีย ปรม มะ จา เรียม ประจำ รูป สะเรียม พอง
คำแปลภาษาไทย	:เป็นหญิงก่อนแต่งงานห้ามให้ชายถูกเนื้อต้อง ตัวเพราะจะเป็นที่กระหนันทาของชาวบ้าน ชาวเมืองเขาที่ได้พบเห็น ไม่มีคนใดจริงใจจะ แต่งงานด้วย อีกอย่างหนึ่งให้รู้จักรักษาวล สงวนตัว ให้ตั้งอยู่ในพรหมจารีแห่งความเป็น หญิง

7. เป็นหญิงห้ามออกจากบ้านยามค่ำคืน : เกิดเจ็ย
สะเรียมมเบ็ยแจ้งโตวกราวปะเต็ยะฮ์ เป็ลยูปปะลูป

เพ็ย ซา ขะแมร์	: เกิด เจ็ย สะเรียม มเบ็ย แจ้งญ โตว กราว ปะเต็ยะฮ์ เป็ลย ูบ ปะลูป ปรัวะฮ์ นึ่ง ทะเวอ ออย เกิด เป็ยก นินเต็ย อ่าปี เน็ยะ เซราะะ เฮย นึ่ง เกิด เจ็ย สะเรียม เน็ยะ ร้ว สี่ ยูป เฮย มิน ตร็อว นึ่ง การแดล เกิด โมเจ็ย สะเรียม มิน สอมกวร เดิร เลง ตอนยูป เลย เบอ เมียน แहत ตอง แจ้งญ โตว สอมกวร เนือม พะญิว โตว พอง
คำแปลภาษาไทย	:เป็นหญิงห้ามออกจากบ้านยามค่ำคืน เพราะจะถูกติฉินนินทาว่าเป็นหญิงหากิน (หญิงโสเภณี) และไม่ถูกต้องจารีตที่หญิง ต้องออกจากบ้านตอนกลางคืน เพราะเรา เกิดเป็นหญิงควรอยู่ในบ้าน ยามวิกาลไม่ควร ออกไปไหน หากมีเหตุต้องไปควรรหาเพื่อนไป ด้วย

8.เป็นหญิงแต่งงานแล้วห้ามเจรจากับชายอื่นในเรื่อง
 ไม่ควร : เกิด เจีย สะเรียม เปียล เรบ การ เฮย กม เบียม
 สะเดียม ดอล เรื่อง กน็อง ปะเตี้ยะฮ์ นิง ดอ ตีย

เพีย ซา ขะแมร์	:เจีย เกิด เจีย สะเรียม เปียล เรบ การ เฮย กม เบียมสะเดียม ดอล เรื่อง กน็อง ปะเตี้ยะฮ์ นิง ดอ ตีย ปรัวะฮ์ แกรง เคา นิง ประเดียม คลูน แอง จ๊ะฮ์ โบราณ ปรับ ตุ๊ก ทา เฟลิง กน็อง กม เนื้อม ยัว โตว อ้อจ คาง กราว ปะเตี้ยะฮ์ เทอ ออย เนี้ยะ ดอ ตียเต็ง เลย เสาะ ทะเวอ ออย ประเดียม เปราะ เคิง ควรเคิญ เจิต เฮย กวร ละลืวด เฟลิง คาง กราว พอง เฮย ก็ มิน กวร นิแยียม น็อง เปราะฮ์ ประแสง นิง ปะฮ์ นินเตียม ทา จู โดจ เจีย จะแก
คำแปลภาษาไทย	:เป็นหญิงแต่งงานแล้วห้ามเจรจากับชายอื่นในเรื่องไม่ควร คือ ห้ามนำเรื่องที่เกิดภายในบ้านไปสนทนานอกบ้าน เหมือนคำโบราณว่า ไฟในอย่านำออกบอกคนนอกให้รู้ความ ไฟนอกอย่านำเข้ามาเผาคนในให้ร้ายฉานไม่ควรเจรจากับชายอื่นในที่ลับให้คนอื่นจับ

	ไปนินทาว่าตำข้าวเหมือนหมาหลายเจ้ากินข้าวหลายเรือน
--	---

9. เป็นหญิงแต่งงานแล้วห้ามนอนสูงกว่าสามี : เกิด
เจียสะเรียม เรบการ เฮย กมแบ็ย ดำเนก เดก กะปัวะฮ์ เจียง
ประแด็ย

เพีย ซา ขะแมร์	:เกิด เจีย สะเรียม เรบ การ เฮย กมแบ็ย ดำเนก เดก กะปัวะฮ์ เจียง ประแด็ย ปัวะฮ์ โบราณ ฮาม มิน ออย ประปวน เทอ คลุน เสมอ ประแด็ย ออย เมียน การ เคารพ ประแด็ย แกรง เจิต ประแด็ย ระเบ้าะฮ์ คลุน โดจ เป็ยะ โบราณ ทา เด็ก กรอย กร็อก มุน
คำแปลภาษาไทย	:เป็นหญิงแต่งงานแล้วห้ามนอนสูงกว่าสามี เพราะโบราณห้ามมิให้ภรรยาเทียบเท่าหรือทำตัวเสมอสามี เพราะทำให้ภรรยาไม่มีความเคารพสามีและจะดื้อดั่งต่อคำสอนของสามี เหมือนคำโบราณว่าไว้ว่า ตื่นก่อน นอนทีหลัง

10.เป็นหญิงแต่งงานแล้วห้ามตำหนิหรือดูหมิ่นสามี

ตน : เกิด เจีย สะเรียม เปียล เรบการ เฮย กมเบียม เตะ เดล
ประเดียม นิง มะ เจียย ประเดียม คลุน

เพีย ซา ฆะแมร์	: เกิด เจีย สะเรียม เปียล เรบการ เฮย กมเบียม เตะ เดล ประเดียม นิง มะ เจียย ประเดียม คลุน ปรวัะฮ์ การ ทะเวอ โดจ ยาง จะเนาะฮ์ ทะเวอ ออย สะเรียม มิน แกรง เจิต ประเดียม เฮย นิง ทะเวอ ออย กะเดิด กะเดา ดีอล กรัว สา ระเบ้าะฮ์ คลุน พอง ติด
คำแปลภาษาไทย	:เป็นหญิงแต่งงานแล้วห้ามตำหนิหรือดูหมิ่นสามีตน เพราะจะทำให้ภรรยาไม่เชื่อฟังสามีตนและเป็นคนว่านอนสอนยาก และจะทำให้ครอบครัวประสบกับความเดือดร้อนไม่เป็นสุขอีกด้วย

11.เป็นหญิงแต่งงานแล้วห้ามนอกใจสามีตน : เกิด เจีย
สะเรีย เปียล เรบ การ เฮย กมเบีย ยัว เจิต แจญ อำปี
ประแดีย คลุน

เพีย ซา ขะแมร์	:เกิด เจีย สะเรีย เปียล เรบ การ เฮย กมเบีย ยัว เจิต แจญ อำปี ประแดีย คลุน ปรวัษฐ์ นึง เกิด การ ซะลัวะฮ์ ประแกก แหก ประกับ คะเนีย เฮย นึง ทะเวอ ออย กรัวสา กระเดา กระหาย ติด พอง มิน เมียน ล้าจ กะแดีย เสาะ เต เลย
คำแปลภาษาไทย	:เป็นหญิงแต่งงานแล้วห้ามนอกใจสามีตน เพราะจะทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน และทำให้ครอบครัวประสบกับความเดือดร้อนอีกด้วย

12.เป็นชายห้ามดูหมิ่นภรรยาตน : เกิด เจ็ย เป๊าะฮ์
เป็ล เรบ การ เฮย กมเบ็ย เตะเดล ประแด็ย นึง มะเจ็ยย
ประป๊วน ระเป๊าะฮ์ คลุน

เพ็ย ซา ฆะแมร์	:เกิด เจ็ย เป๊าะฮ์ เป็ล เรบ การ เฮย กมเบ็ย เตะเดล ประแด็ย นึง มะเจ็ยย ประป๊วน ระเป๊าะฮ์ คลุน ป๊ริวะฮ์ การ ทะเวอ โดจ ยางจะเน๊าะฮ์ ทะเวอ ออย เน็ยะ เซ๊าะระ มิน ก็สมาน แต่ มะเจ็ยย กร้วสา เบ็ง วิง แดล เฮย นึง ทะเวอ ออย กะเดิด กะเดา ต้อล กร้วสา ระเป๊าะฮ์ คลุน พอง ตี้ด
คำแปลภาษาไทย	:เป็นชายห้ามดูหมิ่นภรรยาตนเพราะจะทำให้ชาวบ้านหรือคนอื่นมองภรรยาว่าเป็นคนไม่ดี รวมทั้งคนอื่นก็ดูหมิ่นภรรยาเราด้วยและ จะทำให้ครอบครัวประสบกับความเดือดร้อนไม่เป็นสุขอีกด้วย

13.การสู่ขอหมั้นหรือการแต่งงานห้ามกระทำการที่ผิด
จากวันคติเรียงหมอนของคู่บ่าวสาว : การ โจล สุร ดัก ละวะ
กัน สลา รือ การ โจล เรบ การ กมแบ็ย ทะเวอ ออย เค้าะฮ์ ปี่
ไถง กัน เตล ดำเนก ภู กำเล้าะฮ์ กระम्म ดอย ต้าจ ขาด

เพีย ซา ขะแมร์

: การ โจล สุร ดัก ละวะกัน สลา รือ การ โจล
เรบ การ กมแบ็ย ทะเวอ ออย เค้าะฮ์ ปี่ไถง
กัน เตล ดำเนก ภู กำเล้าะฮ์ กระम्म ดอย
ต้าจ ขาด ปรัวะฮ์ เบอ เคาะ ปี่ จัย โดจ ทา
โตว นั้ฮ์ เฮย นึ่ง ทะเวอ ออย ภู สระ กอร แดล
โจล เรบการ นั้ฮ์ โนว เจ็ย มุย คะเนีย มิน
เมียน ส้าจ กะ แด็ย เสาะ เลย เจริน แด
เมียน การ เคาะ เจิต คะเนีย โจล เจิต เค้าะฮ์
ปี่ คะเนีย เฮย นึ่ง เมียน ส้าจกะแด็ย กระเดา
กระหาย นึ่ง เมียน การ เปรี๊อด ปรัะฮ์ จาก
แจ็ญ ปี่ คะเนีย โตว รือ เบอ โนว เจ็ย มุย
กะเนีย ก็ นึ่ง ทะเวอ ออย จวบ ประเด็ยฮ์แต่
นึ่ง ซ้าจกะแด็ย ทุก เจ็ย นิจ มิน เมียน ซราก
ซราล เลย

คำแปลภาษาไทย

: การสู่ขอหมั้นหรือการแต่งงานห้ามกระทำ
การที่ผิดจากวันคติเรียงหมอนของคู่บ่าวสาว

	โดยเด็ดขาด เพราะถ้าผิดวันดีถีเรียงหมอน จะทำให้คู่บ่าวสาวที่แต่งงานกันนั้นอยู่ด้วยกันไม่มีความสุขเลย มีแต่ความทุกข์เดือดร้อน มีการทะเลาะเบาะแว้งกันไม่เว้นวัน อาจจะต้องถึงขั้นต้องพลัดพรากจากกันทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่ หรือ อาจจะต้องตายจากกันไปตั้งแต่ยังหนุ่มสาว ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ต้องห้ามในการกระทำได้กล่าว
--	---

14.ถ้าเป็นการหมั้นกันก่อนแล้วห้ามหญิงชายไปไหนด้วยกันเพียงลำพัง โดยเด็ดขาด : เบอ เมียน การ โจล สุร เดิร คะเนีย มุน เฮย ฮาม มิน ออย เป๊าะฮ์ สะเรีย ไตว นา พอง คะเนีย

เพีย ซา ขะแมร์	: เบอ เมียน การ โจล สุร เดิร คะเนีย มุน เฮย ฮาม มิน ออย เป๊าะฮ์ สะเรีย ไตว นา พอง คะเนีย มิน เมียน มะนีฮ์ จ๊ะฮ์ มะนีฮ์ ตุมไตว พอง ป๊วะฮ์ แกรง เนียะ เซราะเกี เตะเดล ทา มิน เจีย มิน ละออ
----------------	---

คำแปลภาษาไทย

: ถ้าเป็นการหมั่นกันก่อนแล้วห้ามหญิงชาย
ไปไหนด้วยกันเพียงลำพัง โดยเด็ดขาดเพราะ
จะเป็นที่คอระหานินทาของคนอื่น ไม่
เหมาะสม หากจะไปไหนด้วยกันต้องมีเพื่อน
หรือญาติผู้ใหญ่ไปด้วยเพื่อป้องกันการติฉิน
นินทาของคนที่พบเห็นสิ่งที่ไม่ควรให้เข้ามา
ในบ้านหรือมีอยู่ในบริเวณบ้านถือว่าเป็นสิ่งที่
ต้องห้ามตามจารีตโบราณ

คำสอนที่มีที่มาจากคณาทำน้ามนตร์ธรรณิศาร
เป็ยจ ประเดา แดล ไม ปี่ คธา ทะเวอ ตักม็วณ ธรณิศาร

1.อันครกสีและกระเดื่อง ขุดคูและขุดบ่อ ปิดท่อกและ
ปิดทาง ปิดบึงปิดบาง ปิดทวารแลถมสธร : ตะบัล เก็น เฮย นิง
กระเดื่อง จิก ชอง รอง จิก อันโดง กะเบิด ท่อ กะเบิด พลั้ว
กะเบิด บึง กะเบิด ทะเวียร เฮย นิง ลูบ สระ๊ะ

เพ็ย ซา ซะแมร์

: ตะบัล เก็น เฮย นิง กระเดื่อง จิก ชอง รอง
จิก อันโดง กะเบิด ท่อ กะเบิด พลั้ว กะเบิด
บึง กะเบิด ทะเวียร เฮย นิง ลูบ สระ๊ะ
ระบ้ำะฮ์ เตียง เอ้าะฮ์ นั๊ฮ์ กมแบ็ย ทะเวอรือ
เมียน ตุก โนว กะน็อง ปะเต็ยะฮ์ สะแมง
ปรวระฮ์ เกิด เจ็ย ระบ้ำะฮ์ จัญไร มิน กวร
ยั่วตุ๊ก กะน็อง ปะเต็ยะฮ์ ตาม โบราณ ปรับ
ทา ตร็อว ออย ยั่ว แจ้ญ รือ ตร็อว นิมนโลก
ส็อง ไม ทะเวอ พิธิ ระเง็อบ บูเจ็ย ยั่ว แจ้ญ
อ่าปี กรี สถาน

คำแปลภาษาไทย	อันครกสีและกระเดื่อง ชูดคูและชูดบ่อ ปิด ท่อและปิดทาง ปิดบึงปิดบาง ปิดทวารแลถม สระ สิ่งทีกล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้ เป็นสิ่งที่ ไม่ควรกระทำหรือมีไว้ในบริเวณบ้านสิ่งที่ กล่าว มาทั้งหมดข้างต้นนี้ เป็นสิ่งที่ไม่ควร กระทำหรือมีไว้ในบริเวณบ้านเพราะเป็นสิ่งที่ ไม่ดีเป็นอัปปริยัจญ์ไรกับเคหสถานและควร นิมนต์พระสงฆ์มาประกอบพิธีสวดถอนเอา ออกไปจากบ้านช่อง และจะทำให้บุคคลใน บ้านมีความสุขถาวรสืบไป
--------------	---

2. กาสังฆีตายโง ท่อโงแลโกศผา ทำศาลาแลหน้ามุก
 สีสุกไม้ไผ่ กลับกลายทางทิศตะวันตก แผลงมุมตึก หนูกใน
 เรือน เรียกเพื่อนตามกัน

เพี้ย ซา ขะแมร์	กาสังฆีตายโง ท่อโงแลโกศผา ทำศาลาแล หน้ามุก สีสุกไม้ไผ่ กลับกลายทางทิศ ตะวันตก แผลงมุมตึก หนูกในเรือน เรียก เพื่อนตามกัน สิ่งทีกล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้ เป็นสิ่งที่ไม่ควร กระทำหรือมีไว้ในบริเวณ
-----------------	--

	บ้าน เพราะล้วนแต่เป็น สิ่งอัปรียัญไร ทั้งสิ้น ไม่สมควรจะมีไว้หรืออยู่ในเขตบริเวณ เคหสถานบ้านเรือน ซึ่งจะทำให้ผู้อยู่อาศัย ได้รับแต่ความเดือดเนื้อร้อนใจไม่วายเว้น จะ ไม่มีความสุขสบายเลย
คำแปลภาษาไทย	: จำนอง จอง ขะมอจ ตาย หอง ตอ โลง เทอ กอด ทะเวอ ศาลา เมียน มุก รือ แล้ย เลื่อง ตุ้ม แปร บะแม จอง ไตว ตี้ฮ์ คาง แล้จ ระบ៉าะฮ์ เตียง นีฮ์ เกิด เจีย ระบ៉าะฮ์ อับ ปะมวงกวด เตียง เอ้าะฮ์ มิน สอมกูร ตุกรือ เมียน โน้ว กน็อง ปะเตี้ยะฮ์ กรีสถาน ระบ៉าะฮ์ มะนีฮ์ พอง เตียง หลาย ปรัวะฮ์ นิง ทะเวอ ออยมะนีฮ์ แดล อาสรัย โนว นิง กรี สถาน นูฮ์ แอง บาน รับ ซ้าจกะแด้ย ทุกข์ กะเดา กระหาย มิน เมียน ซ้าจกะแด้ย เสาะ สบาย เต เลย

3.เสาเรือนตม้น ไม้รงนางเรียง ที่ลาดที่แก่ง ที่เกาะ ที่
เจดีย์ ทิวน์ทิว่ง พืพ้งน้ำข้ง ผึงต่อจับรวงรัง ไม้หกกับที่ ปลวก
ขึ้นในแดน ตะกวดเหี้ยแล่นขึ้นบ้านเรือน ไก่เถื่อนเข้าบ้าน งู
เหลื่อมขึ้นร้าน แร้งจับหลังคา ข้าวสารแซ่น้ำออกชั้นเป็นใบ
เห็ดดอกเตาไฟ สิงห์สัตว์ขึ้นไซ้บนฟูกบนหมอน

เพีย ซา ซะแมร์

ตระสอ ปะเตี้ยะฮ์ แจ้ญ คลัญ เซอ เรียง เนียง
เรง บอน เลียด บอนกัน ไล้ะ บอน กะบัวะฮ์
บอน ปะอิง บอน วิล บอน เวียง บอน บะตีก
เดาะ ซะมุ่ม อ้ามัล เทอ สะเมาะ เซอ บัก กี้
อบ บอน กันเดร ปูน ตะกวด รวด เลิง ลือ
ปะเตี้ยะฮ์ เมื่อน ปรี ใจล เซราะ บัวะ ใจล
ภูมิ ตะ มาด ตุม ลือ ตะโมล อังกอ ตรำ ตึก
ดอก สะเล็ก ปะเสิต ดอก ตาม จังกราน เล็ง
สัตว์ พอง เตียงหลาย เลิง ปวง ลือ บอน ดำ
เนก เล็ง เมียน จำไร ระบัวะฮ์ เตียง หลาย
นิฮ์ กมออย เมียน หรือ เกิด โนว กะน้อง
ปะเตี้ยะฮ์ แสมง เยิง เลย ปรวะฮ์ นึง ทะเวอ
ออย เกิด อับปะเรียบ จัญไร ยาง ทม ลม
ทะเวอ ออย เนียะ โนว เมียน แต่ ชักกะเดีย
ทุกซ์ ปุม เมียน เสาะ เลย ฮอง

คำแปลภาษาไทย

เสาเรือนตม้น ไม้รั้งนางเรียง ที่ลาดที่แก่ง ที่
เกาะ ที่เจดียง ที่วนที่วัง ที่พังน้ำซัง ผึ่งต่อจับ
รวงรัง ไม้หกกับที่ ปลวกขึ้นในแดน
ตะกวดเหย้าเล่นขึ้นบ้านเรือน ไก่เถื่อนเข้า
บ้าน งูเหลือมขึ้นร้าน แร้งจับหลังคา ข้าวสาร
แช่น้ำออกขึ้นเป็นใบ เห็ดงอกเตาไฟ สิ่งหัตถ์
ขึ้นไช่บนฟูกบนหมอน ทั้งหมดข้างต้นนี้ เป็น
สิ่งที่ไม่ควรกระทำหรือมีไว้ในบริเวณบ้าน
: เพราะล้วนแต่เป็นสิ่งอัปปริยัญไรทั้งสิ้น ไม่
สมควรจะมีไว้หรืออยู่ในเขตบริเวณเคหสถาน
บ้านเรือน ซึ่งจะทำให้ผู้อยู่อาศัยได้รับแต่
ความเดือดเนื้อร้อนใจไม่วายเว้น จะไม่มี
ความสุขสบายเลย

4.วัวควายเขาหัก เขาจักเขาคอน เขาซ้อนสลักดอก ข้าง
นอกพันหัก ประตูลี ผืนไร่ยมีดี เกาหัวพิกล หญิงชายข้าคน
นอนกรนนอนคราง นอนหลับตาค้าง น้ำลายไหลนอง หม้อร้อง
เป็นเสียงฆ้อง เรือร้องเป็นเสียงช้าง กล้วยออกปลีข้างๆ
กลายเป็นดอกบัว ฝึให้ผีหัวทำให้คนกลัว ตัวสั้นเทาๆ สำริด
ทองขาวแตกกร้าวกระจาย หัวเหวนสลาย เขี้ยวงาพิการ ปิดพระ
สมุทร อุดพระทวาร ขึ้นร้านถล่ม ขึ้นข้างกันร่ม

เพี้ย ซา ซะแม่ว

- กู กระเบี้ย สะแนง บัก สะแนง จะ
สะแนง ออบ สะแนง ปะรูด จะกรวด
- ข้าง กราวทะเม็ญ บัก
- ทะเวียร์ ซะมอจ ยวล สือบ มิน เจีย
มิน เมียน กบาล
- สะเรี้ย เป๊วะฮ์ เดก ทะโงร เดก สระ
เมาะ เดก ลัวะ พะเนก กระลด ตีก
เมื่อด ระเยอะ
- ซะนัง ลือ เกิด สำเลง กวง ตูก เลื่อน
สำเลง ดำเรี้ย
- เจก แจ้ญ ตระโยง คาง ๆ กลาย เกิด
เจีย ปะกา ไชค

	● ขะมอจ เส็จ ขะมอจ ยุม ทะเวอ ออย มะนี้อย์ขลาจ คลูน ญ็อบ ญ็อร ● ลำเริต เมียะฮ์ ปรัก แบก บัก กระจัด กระจาย อันเจนระเดี่ยย กะเบิด ● เปรียะฮ์ สมุทรร อุด เปรียะฮ์ ทะเวียร ● เล็ง เรียน ตวล ตะตุร ดิง ยูร เล็ง ดำ แรีย เล็ง เมียน จำไร ● ระเบาะฮ์ เตียง หลาย นิฮ์ กม ออย เมียน รือ เกิด ไนว กน็อง ปะเตี้ยะฮ์ สะแมง เยิง เลย ปัวะฮ์ นึ่ง ทะเวอ ออย เกิด อับปะแรีย จำไร อย่าง ทม ลม ทะเวอ ออย เนี้ยะโนว เมียน แต่ ซักกะเดี้ย ทุกข์ ปุม เมียนเสาะ เลย ฮอง
คำแปลภาษาไทย	● วัวควายเขาหัก เขาจักเขาคอน เขา ซ็อนสลักดอก ข้างนอกฟันหัก ● ประตูลี่ ฝืนร้ายมิติ เภาหัวพิกล ● หญิงชายข้าคน นอนกรนนอนคราง นอนหลับตาค้าง น้ำลายไหลนอง

	● หม้อร้องเป็นเสียงซ้อง เรือร้องเป็นเสียงซ้าง ● กล้วยออกปลีซ้างๆ กลายเป็นดอกบัว ● ฝีให้ฝีหัวทำให้คนกลัว ตัวสั้นเทาๆ ● ลำริดทองขาวแตกร้ากระจาย หัวแหวนสลาย เขี้ยววาฬการ ● ปิดพระสมุทร อุดพระทวาร ● ขึ้นร้านกลม ขึ้นซ้างกันรุ่ม ● ทั้งหมดข้างต้นนี้เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำหรือมีไว้ในบริเวณบ้าน เพราะล้วนแต่เป็นสิ่งอัปปริยัจญ์ไรทั้งสิ้น ไม่สมควรจะมีไว้หรืออยู่ในเขตบริเวณเคหสถานบ้านเรือน ซึ่งจะทำให้ผู้อยู่อาศัยได้รับแต่ความเดือดเนื้อร้อนใจไม่วายเว้น จะไม่มีความสุขสบายเลย
--	--

5. หวีมตอกลางคีน นอนละเมอ นอนเพื่อเหมือนคนบ้า
น้ำซับชายผ้า หมาขึ้นหลังคา หมาขึ้นกระออมข้าว นกค่านก
แสกบินแสกเอาขวัญดันเข้าที่นอน หมาแม่ลูกอ่อนคาบลูกขึ้น
เรือน หมาเหยียบหน้าต่างคนซบเซาหาวนอน ชายไม่มีเมีย
หญิงไม่มีผัว ไม่มีเงาหัว ตกบ่อตกเสา ปลูกเรือนหว่างกลางพี
นองต่างกัน รุกที่รุกแดน

เพี้ย ซา ขะแมร์

- เช็ด เสาะ เปียล ยุบ
- เดก โมเมื่อล โดจ มะนี้ฮ์จะกูด
- ตึก จะ ลัวะ เจียย สะไป
- จะแก เลิง ตะโมล ปะเตี้ยะฮ์ จะแก
เลิง ยุง
- แคลง สราก ยุมแสรก ยัว ปลึง
- จะแก เปือม โคน เลิง ลือ ปะเตี้ยะฮ์
จะแก เจื่อน หน้าต่าง
- มะนี้ฮ์ ซบเซา
- เปราะฮ์ มิน เมียน ประปวน แสรัย
มิน เกิด ประเดี้ย
- มิน เมียน สมอล กบาล
- ตะเลี้ยะ อันโดง ทะเลี้ยะ ตระสอ

	● ลีล ปะเตียะฮ์ เปียะ กนาล จันแรง บอง ปะโอน ● รุก เตีย รุก แคน เส็ง เมียน จำไร ● ระเบาะฮ์ เตียง ลาย นี๊ กมออย เมียน รือ เกิด โนว กน็อง ปะเตียะฮ์ แสมง เยิง เลย ปรัวะฮ์ นึ่ง ทะเวอ ออย เกิดอับปะ แรีย จำไร อย่าง ทมลม ทะเวอ ออย □ เนียะ โนว เมียน แต่ ชักกะเตีย ทุกข์ปุม เมียน เสาะ เลย ฮอง
คำแปลภาษาไทย	● หวีมตอนกลางคืน ● นอนละเมอ นอนเพื่อเหมือนคนบ้า ● น้ำซับชายผ้า ● หมาขึ้นหลังคา หมาขึ้นกระออมข้าว ● นกค่านกแสบบินแสกเอาขวัญดันเข้าที่นอน ● หมาแม่ลูกอ่อนคาบลูกขึ้นเรือน ● หมาเหยียบหน้าต่าง ● คนซบเซาหาวนอน ● ชายไม่มีเมีย หญิงไม่มีผัว ไม่มีเงาหัว

	● ตกปอดตกเสา ● ปลุกเรื่อนหว่างกลางพี่น้องต่างกัน รุกที่รุกแดน ● ทั้งหมดข้างต้นนี้ เป็นสิ่งที่ไม่ควร กระทำหรือมีไว้ในบริเวณบ้านเพราะ ล้วนแต่เป็นสิ่งอัปปริยัจญ์ไรทั้งสิ้น ไม่สมควร จะมีไว้หรืออยู่ในเขตบริเวณเคหสถานบ้าน เรือน ซึ่งจะทำให้ผู้อยู่อาศัยได้รับแต่ความ เดือดเนื้อร้อนใจไม่วายวัน จะไม่มีความสุข สบายเลย
--	---

6.แม่ไก่ขันกลับมาพักไข่ ผีหลอกผีหลอน ตีเกราะเคาะ
ไม้ จิ้งจอกหมาในวิ่งเห่าไล่ขับ แรงคาบเอาศพตกลงหลังคา
บ้าน มดปลวกขึ้นฝา งูสมิงขลาเลื้อยเข้าม้านัน พักทองขึ้น
ร้านกลายเป็นนาคิ กล้วยตายคาปลีกกลายเป็นผีพราย ถอนเสา
ตะลุง ลดเรื่อนลดยุง เห็นผีฟุ้งได้ต้องทุกข์อุกาบาต เสาเรื่อนไม้
แก่นหมาเยี่ยวรดดิน

เพี้ย ซา ขะแมร์

- แม่ เมื่อน ระเงี้ยว ล้อบ โม เปื้ออะ โจน
- ขะมอจเทอ กอล
- แว้ย เกราะ กัวะ เซอ
- จิ้งจอก จะแกแดัญ ปูร้ แดัญ คัม
- ตะมอด เป้อม ศพ ทะเลียะ ลือ ปะ
เตียะฮ์
- สะมอจ กันเดร เลิง กันเจียง บัวะฮ์
ขลา ปรี โจล เซราะ
- ระปูว เลิงเตีรื่อง กลาย เกิด เนียก
- เจก เจือบ เตียง ตระโยง กลาย เกิด
ชะมอจ ปรีย
- ดอก ตระสอ ตลุง ลด ปะเตียะฮ์ ลด ยุง
- เคิญ ปากยทะเลียะ อุกาบาท

	● ตระสอว ปะเตี้ยะฮ์ เดิมเคลัม ● จะแก นูม ตะ เจิง เส็ง เมียน จำไร ● ระเบ้าะฮ์ เตียง หลาย นีฮ์ กม ออย เมียน รือเกิด โนว กน็อง ปะเตี้ยะฮ์ แสมง เยิง เลย ปัวะฮ์ นึ่ง ทะเวอ ออย เกิด อับปะ แรีย จำไรอย่าง ทม ลม ทะเวอ ออย เนี้ยะ โนวเมียน แต่ ชักกะแต๊ย ทุกข์ ปุมเมียน เสาะ เลย ฮอง
คำแปลภาษาไทย	● แม่ไก่ขันกลับมาฟักไข่ ● ผีหลอกผีหลอน ● ดีเกราะเคาะไม้ ● จิ้งจอกหมาในวิ่งเห่าไล่ขบ ● แร้งคาบเอาศพตกลงหลังคาบ้าน ● มดปลวกขึ้นฝา งูสุมิงขลาเลื้อยเข้ามาบ้าน ● ฟักทองขึ้นร้านกลายเป็นนาดี ● กลัวยตายคาปลีกลายเป็นผีพราย ● ถอนเสาตะลุง ลอดเรือนลดยุ่ง ● เห็นผีพุ่งไต้ต้องทุกข์อุกาบาต

	● เสาร์เรือนไม้แก่น หมาเยี่ยวรดดิน ● ทั้งหมดข้างต้นนี้ เป็นสิ่งที่ไม่ควร กระทำหรือมีไว้ในบริเวณบ้าน เพราะล้วนแต่ เป็นสิ่งที่อัปยศัญไรทั้งสิ้น ไม่สมควรจะมีไว้ หรืออยู่ในเขตบริเวณเคหสถานบ้านเรือน ซึ่ง จะทำให้ผู้อยู่อาศัยได้รับความเดือดเนื้อ ร้อนใจไม่วายวัน จะไม่มีความสุขสบายเลย
--	--

7. ขุดต่อใต้ดิน หินหักสองท่อน ที่ลุ่มที่ดอน สาครลด
ตลิ่งพัง เรือนเดิมแรกตั้ง ฝั่งน้ำหัก เสาเรือนยอดสลัก หักได้
กระได เอาต้นต่อต้น เอาปลายต่อปลาย เสาเรือนไสยกบ ปิดน้ำ
ทำทาบ ฝูงคนทั้งหลาย ผสมโคผสมควาย ผสมม้าผสมช้าง เลือก
รางทำสวน ต่อกงกำเกวียน ขุดสระขุดคลอง ช่องที่สูงที่ต่ำ ทำ
ไร่ถั่ว ไร่ไถนามากลางตลาด บาตรแตกสาแหรกขาด

เพี้ย ซา ขะแมร์

- จึก กวล
- ทมอ บัก ปรี กำเนิด
- บอน เตียบ บอน กะปี่วะฮ์ ลัวะ จรง
บะ
- ปะเตี้ยะฮ์ เดิม จรง บะ ตระสอ กูร
ชะลัก บะ กรอม จำเนียร ยัว กวล ตอ
กวล ยัว จอง ตอ จอง ตระสอ ปะ
เตี้ยะฮ์ ไชว
- เบิด ตึก ตะนุบ
- ปะส้อม กู กระเบียบ ดำแร็ย แสะฮ์
- รือฮ์ เรียน เทอ สวน
- ตอ กรวม กอง ระเตะ
- จึก ชะวะ จึก ชอง รong

	● ภู ประจวบ แชร โม กนาล ตลาด ● บาทร แบกสาแหวก ดัจ เสงี่ยมื่นจำ ไร ● ระบ้ำะฮ์ เตียง หลาย นีฮ์ กม ออย เมียน รือเกิด โนว กน็อง ปะเตี้ยะฮ์ แสมง เยิง เลย ปรัวะฮ์ นึ่ง ทะเวอ ออย เกิด อับปะ เรี้ย จำไรอย่าง ทม ลม ทะเวอ ออย เนี้ยะ โนวเมียน แต ชักกะเตี้ย ทุกข์ ปุ่มเมียน เสาะ เลย ฮอง
คำแปลภาษาไทย	● ขุดต่อได้ดิน ● หินหักสองท่อน ● ที่ลุ่มที่ดอน สาครดตลิ่งพัง ● เรือนเดิมแรกตั้ง ฝั่งน้ำหัก เสาเรือน ยอดสลัก หักได้กระได เอาต้นต่อต้น เอาปลายต่อปลาย เสาเรือนไสกับ ● ปิดน้ำทำทบ ฝูงคนทั้งหลาย ผสมโค ผสมควาย ผสมม้าผสมช้าง ● เลือกรางทำสวน ต่อกงกำเกวียน

	● ขุดสระขุดคลอง ซ่องที่สูงที่ต่ำ ทำไร่ ถั่ว วัล ไถนามากลางตลาด ● บาตรแตกสาแหรกขาด ● ทั้งหมดข้างต้นนี้ เป็นสิ่งที่ไม่ควร กระทำหรือมีไว้ในบริเวณบ้าน เพราะล้วนแต่เป็นสิ่ง อัปปริยัจญ์ทั้งสิ้น ไม่สมควรจะมีไว้หรืออยู่ในเขต บริเวณเคหสถานบ้านเรือน ซึ่งจะทำให้ผู้อยู่อาศัย ได้รับแต่ความเดือดเนื้อร้อนใจไม่วายเว้น จะไม่มี ความสุขสบายเลย
--	---

8.ตัดไม้ผ่ามาผสมหินบด ชุດค่อมตอไม้ ทิ้งไฟทิ้งเรือน
ถอดงาข้างเถื่อน เลื่อนผิตายโง ไม้สักต่อโง โยงเข้าป่าช้า
ชายกระเบนเซ็ดหน้า ก้างปลาจิ้มฟัน หายใจรดกัน กระไดสี่ชั้น
ทำช่องห้องขัด ปลุกเรือนร่วมวัด ไม้กวาดปัดหลังคา เสาเรือน
ฟ้าผ่า หลังคาไฟไหม้ บักไม้เจาะเสา หนุออกลูกเป็นไข่

เพียบ ซา ซะแมร์

- กัด เซอ กัน เจียง โม ปะสอม ทะมอ
บด
- จี้ก กัน ลอง กวล เซอ
- จอด ปะเตี้ยะฮ์ จอด สะแมง
- ดอก พลุ ดำแรบ ปรี
- อังคืด ซะมอจ ตาย หอง
- เดิม สัก ตอ โลง โอว โยง โกล โกกชะ
มอจ
- กัน ตุย กระเบ็น จูต มุก
- จะเอ็ง แตร็ย จ๊ะ ทะเม็ญ
- ดอก ตัง เหมม ต๊ะ คะเน็ย
- จะเน็ร ฆุน กำ
- เทอ กนอง เทอ หอบ ลีก ปะเตี้ยะฮ์
สันติม เวือด

	● จำเ้าะฮ์ เ้าะฮ์ ตะโมล ● ตระสอ รันเตี้ยะฮ์ บัญ ตะโมล เพลิง แะฮ์ ● กัน นือร ลิจ โจน เกิด ปวง ● เสิง เมียน จำไร ระเ้าะฮ์ เตียง หลาย นือร กม ออย เมียน รือเกิด โนว กนือง ปะเตี้ยะฮ์ แสมง เยิง เลย ปรัวะฮ์ นึง ทะเวอ ออย เกิด อับปะเรัย จำไรอย่าง ทม ลม ทะเวอ ออย เนี้ยะ โนวเมียน แต่ ชักกะเดัย ทุกข์ ปุมเมียน เสาะ เลย ฮอง
คำแปลภาษาไทย	● ตัดไม้ฝามาผสมหินบด ● ขุดค้อมต่อไม้ ● ทิ้งไฟทิ้งเรื่อน ● ถอดงาช้างเถื่อน ● เลื่อนผีตายโหง ● ไม้สีกต่อโลง โยงเข้าป่าช้า ● ชายกระเบนเช็ดหน้า ● ก้างปลาแทงฟัน ● หายใจรดกัน

- กระไดสี่ขั้น
- ทำช่องห้องซัด ปลุกเรือนร่วมวัด
- ไม้กวาดปัดหลังคา
- เสารื้อนฟ้าผ่าหลังคาไฟไหม้
- หนูออกลูกเป็นไข่
- ทั้งหมดข้างต้นนี้ เป็นสิ่งที่ไม่ควร

กระทำหรือมีไว้ในบริเวณบ้าน เพราะล้วนแต่เป็นสิ่งอัปปริยัจญ์ไรทั้งสิ้น ไม่สมควรจะมีไว้หรืออยู่ในเขตบริเวณเคหสถานบ้านเรือน ซึ่งจะทำให้ผู้อยู่อาศัยได้รับแต่ความเดือดเนื้อร้อนใจไม่วายเว้น จะไม่มีความสุขสบายเลย

9.ปักไม้เจาะเสา หนูกัดดินจำเพาะ แมลงสาบเลียหัว
 ฝานูกับตัว ไฟไหม้ไต้ลน เรือนเซทับคน วัวชนควายเฉี่ยว
 ปลุกกุฎิวิหารการเปรียญ เขียนรูปภาพนาคา ทำศาลาแล
 มณฑป พนมศพพนมเมรุ

เพีย ซา ขะแมร์

- ปัก เชอ เจาะ ตระ สอ
 - กั้น ลาด ลิด กะบาล
 - เพลิง แซะฮ์ กรอม ปะเตี้ยะฮ์
 - กู กระเบี้ย เวือด ปะเตี้ยะฮ์
 - ลึก ก๊อต วิเหียร ศาลา การเปรียญ
 - ตระเสร รูปภาพ เนีย ๆ
 - ทะเวอ ศาลา เฮย นึ่ง มณฑป
 ประนม ศพ ประนม เมรุ เสังเมียนจำ
 ไร
 - เสัง เมียน จำไร ระเบ้าะฮ์ เตียง
- หลาย นีฮ์ กม ออย เมียน รือเกิด โนว กน็อง
 ปะเตี้ยะฮ์ แสมง เยิง เลย ปรัวะฮ์ นึ่ง ทะเวอ
 ออย เกิด อับปะเรี้ย จำไรอย่าง ทม ลม
 ทะเวอ ออย เนียะ โนวเมียน แต ชักกะเดี้ย
 ทุกข์ ปุมเมียน เสาะ เลย ฮอง

คำแปลภาษาไทย

ปักไม้เจาะเสา หนูกัดดินจำเพาะ แมลงสาบ
 เลียหัว ผ่านู่งกับตัว ไฟไหม้ได้จน เรือนเซทับ
 คน วัวชนควายเฉี่ยว เรือนปถมังอาถรรพณ์
 ปลุกภูฏิวิหารการเปรียญ เขียนรูปภาพนาคา
 ทำศาลาแลมณฑป พนมศพนมเมรุ

- ทั้งหมดข้างต้นนี้ เป็นสิ่งที่ไม่ควร
 กระทำหรือมีไว้ในบริเวณบ้าน เพราะล้วนแต่
 เป็นสิ่งอัปปริยัจญ์ไรทั้งสิ้น ไม่สมควรจะมีไว้
 หรืออยู่ในเขตบริเวณเคหสถานบ้านเรือน ซึ่ง
 จะทำให้ผู้อยู่อาศัยได้รับแต่ความเดือดเนื้อ
 ร้อนใจไม่วายเว้น จะไม่มีความสุขสบายเลย

เปี้ยจ ประเดา ตาม วัฒนธรรม โบราณ เยิง
คำสอนตามวัฒนธรรมโบราณของเรา

1.ห้ามคุยกันเวลากินข้าว ห้ามยืนคำหัวผู้ใหญ่ ห้ามหวี
ผมกลางคืน ห้ามนั่งไขว่ห้าง(ถ้าเป็นผู้หญิง) เป็นหญิงห้าม
นั่งขัดสมาธิ

เปี้ย ซา ขะแม่ว

- กม อันแยบ คะเนีย เปี้ยล ประสา
บาย
- กม ชวร ตวล ลือ กะบาล มะนี้้อ ทม
- กม เส็จ เสาะ เปี้ยล ยูป
- เกิด เจีย สะเรี้ย กม อัง กุย กวง
เตียะขลา
- เกิด เจีย สะเรี้ย กม อังกุย เปน เนน
- ปรัวะฮ์ ระบ่าะฮ์ เตียง เอ้าะฮ์ นิฮ์
จ๊ะฮ์ ตุมโบราณ ฮาม กม หอย โจน
เจา แดล เกิด เลิง คาง กรอย ทะเวอ
เลย นิง แสดง ด็อด อาการ มิน
เมียน ชักกะเตี้ย กอด แกรง มะนี้้อ

	จ๊ะฮ์ ตุ่ม ะโฮด ดีอล มะนาย อาปุก เยียด สันดาน ะเบ้าะฮ์ คณุน แอง ตีต พอง
คำแปลภาษาไทย	● ห้ามคุยกันเวลากินข้าว ● ห้ามยื่นคำหว่าผู้ใหญ่ ● ห้ามหวีผมกลางคืน ● เป็นผู้หญิง ห้ามนั่งไขว่ห้าง ● เป็นหญิงห้ามนั่งขัดสมาธิ เพราะสิ่งทั้งหมดนี้ คนโบราณท่านถือ ห้ามมิให้ลูกหลานที่เกิดมาแล้วกระทำ เพราะเป็นอาการไม่มีสัมมาคารวะต่อ ผู้ใหญ่ และทำให้เกิดการนินทาว่าพ่อแม่ ไม่สั่งสอน เสื่อมเสียชื่อเสียงวงศ์ตระกูล ของตนอีกด้วย ๕

2. ห้ามเอาเรื่องในบ้านไปพูดนอกบ้าน ห้ามเอาเรื่อง
นอกบ้านมาพูดในบ้าน ห้ามเบียดก่อนบวช-ห้ามสวดก่อนสึก ไม่
ล้มห้ามข้าม-ห้ามหักพรวดด้วยหัวเข่า เห็นช้างขี่ห้ามขี่ตามช้าง

เพี้ย ซา ขะแมร์

- กม เนือม ยัว รึง กะนีง ปะเตี้ยะฮ์
แจญ ไตว อัน แะย กราว ปะเตี้ยะฮ์
เฮย กม ยัว รึง กราว ปะเตี้ยะฮ์ โม
อันแะย กะนีง ปะเตี้ยะฮ์
- กม บิด มุน บู้ กม โสด มุน สีก
- เดิม ดูล กม กันลอง กม กัด ดองกำ
เบรีย นึง กบาลจ้ง กวง เคญ ดำแรย
จู้ กม จู้ ตาม ดำแรย
- ปัวะฮ์ ระเบ้าะฮ์ เตียง เอ้าะฮ์ นิฮ์
จี้ะฮ์ ตุม โบราณ ฮาม กม ออย โจน เจา
แดล เกิด เลิง ช้าง กรอย ทะเวอ เลย จี้ะฮ์
โบราณ ปรับ ทา เกิด ระเบ้าะฮ์ มิน เจีย เลย
กวร แต่ ปรง ประยัด แกรง เคาะ เคิง เฮย
โคจ ขาด เตรือบ สมบัติ เกียรติ ยัวะฮ์
ระเบ้าะฮ์ คลุน ระโหด ดีอล วัวง สังกุม พอง
ฯ

คำแปลภาษาไทย

- ห้ามเอาเรื่องในบ้านไปพูดนอกบ้าน
ห้ามเอาเรื่องนอกบ้านมาพูดในบ้าน
- ห้ามเบียดก่อนบวช-ห้ามสวดก่อน
สึก
- ไม่ดื่มห้ามข้าม-ห้ามหักพรวดด้วยหัว
เข่า เห็นช้างขี่ห้ามขี่ตามช้าง
- เพราะสิ่งทั้งหมดนี้คนโบราณท่านถือ
ห้ามมิให้ลูกหลานที่เกิดมาแล้วห้ามกระทำ
เพราะเป็นการไม่ดีทั้งในด้านส่วนตัวและ
สังคม จะทำให้บุคคลอื่นดูถูกเหยียดหยาม
เสียชื่อเสียงเกียรติยศ ต้องระมัดระวังและ
อย่าได้ประพฤติเพื่อรักษาเกียรติของตนเอง
วงศ์ตระกูล ตลอดทั้งรู้จักรักษาน้ำใจซึ่งกัน
และกันเอาไว้อีกด้วย

3.ห้ามทำจانبกับช้อนกระทบกันจนเกิดเสียงดัง ห้ามชดน้ำแกงเสียงดัง เช่น เสียงชู้ตๆ เป็นต้น ห้ามอ้าปากกรอคำข้าว ห้ามยืนเท้าสะเอวต่อหน้าผู้ใหญ่ ห้ามเอามือค้ำคางเวลานั่ง ห้ามเอาทัพพีวางบนหม้อข้าว ห้ามเดินลากขาจนเกิดเสียงดัง

เพีย ซา ฆะแมร์

- กม ทะเวอ จาน นึ่ง ชอน ปะฮ์
คะเนีย คลังเปียล ปะสา บาย
- กม หือด สันลอ ออย เกิด สำเลง ลือ
คลัง
- กม ฮา เมื่อด รอ จำ บาย
- กม ชวร จรอด จังแกะ ตอ มุก มะนีฮ์
จ๊ะฮ์ ตุม
- เปียล อัง กม ยัว ได ตวล จังกา
- กม ยัว เวก ดัก เลือก รวบ ชนัง บาย
- กม เดริ โอก เจิง ออย ลือ สำเลง
คลัง
- เตียง เอ้าะฮ์ นิ กือ ออย เต็ง สำรวม
กิริยา เปียล ทะเวอ เก็จ การ เรือง การ โหบ-
ปะสา ปรัวะฮ์ เกิด เจียมารยาท ระเบ้าะฮ์
มะนีฮ์ เียง กวรประหยัด เฮย ออย ทะเวอ

	ออย บาน เบอ กรัว สา นา ทะเวอ บาน กรัว สา ญี่ เกิด ตระโกล เนี้ยะ เจีย เนี้ยะละออ กน็อง สังกุม เซราะแซร ๑
คำแปลภาษาไทย	● ห้ามทำงานกับช้อนกระทบกันจน เกิดเสียงดัง (เวลากินข้าว) ● ห้ามชดน้ำแกงเสียงดัง ● ห้ามอ้าปากกรอคำข้าว ● ห้ามยื่นเท้าสะเอวต่อหน้าผู้ใหญ่ ● ห้ามเอามือค้ำคางเวลานั่ง ● ห้ามเอาทัพพีวางบนหม้อข้าว ● ห้ามเดินลากขาจนเกิดเสียงดัง เพราะสิ่งทั้งหมดนี้เป็นมารยาทที่คนเราพึง สังวรระวัง และ พึงปฏิบัติให้ได้ หากปฏิบัติ ได้ก็จะทำให้ครอบครัวนั้นได้รับการยก ย่องจากครอบครัวอื่นหรือจากสังคมว่าเป็น ผู้ดี

4. ห้ามแข่งจานไว้ค้ำคิน คือกินเสร็จให้รีบล้าง ห้าม
สวมรองเท้าเวลาตักบาตรพระสงฆ์ ห้ามดูหมิ่นผู้มีอุปการคุณ
ห้ามยกตนข่มท่าน ห้ามดูหมิ่นเงินน้อย ห้ามนอนตื่นสาย
ห้ามอายการทำมาหากิน ห้ามทำความชั่ว ห้ามมัวการพนัน

เพี้ย ซา ขะแมร์

- กม ตรำ จาน ตู้ก เปียล ปะสา รุจ เฮย
- เปียล ต๊ะ บาตร กมแบ็ย เปียะ สระ
แบก ตระเนือบ
- กม เมื่อล เจียย เนียะ ดอ เมียน กุน
- กม แบ็ย ลีก แอง ส้ง ก้อด เกือด
- กมแบ็ย เมื่อล เจียย ปรักแต่จ
- กมแบ็ย กรอก ถะงัย กม กะจิลทะเวอ
การ เจียร
- กมแบ็ย ทะเวอ อำเปอ ซักกะแต่ย จูร
เฮย เจือบ การ เลง ละแบง
- ปรัวะฮ์ ทา ระบ้ำะฮ์ เตียง เอ้าะฮ์ นิฮ์
เกิด เจีย ระบ้ำะฮ์ มิน เจีย มิน ลอช เต
เลย จ๊ะฮ์ โบราณ เียง บานประเดา ส้ง
สอน ตู้ก ออย เียง บานประหยัด กม
แบ็ย ละเมื่อ ทะเวอ เลย เหตุ โดจ
จะเน้าะฮ์ ออย เนียะ พอง กรู้บ คะเนีย

	ยั่ว ไตว ทะเวอ ตามออย บาน ลอ พอง
คำแปลภาษาไทย	● ห้ามแข่งจานไว้ค้ำคื่น คือกินเสร็จให้รีบล้าง ● ห้ามสวมรองเท้าเวลาตักบาตรพระสงฆ์ ● ห้ามดูหมิ่นผู้มีอุปการคุณ ห้ามยกตนข่มท่าน ● ห้ามดูหมิ่นเงินน้อย ห้ามนอนตื่นสาย ห้ามอายการทำมาหากิน ● ห้ามทำความชั่ว ห้ามมัวการพนัน ● เพราะสิ่งทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ไม่ดีและไม่สมควร คนโบราณจึงห้ามมิให้เราท่านทั้งหลายนำมาประพฤติปฏิบัติ เพราะไม่ว่าจะเป็นสิ่งใดก็ตามหากเรานำมาใช้ก็จะเกิดโทษ แต่ถ้าเราไม่นำมาใช้ก็จะมีแต่คุณ ด้วยเหตุนี้เองคนโบราณจึงสอนเราท่านทั้งหลายให้ระมัดระวังและไม่ให้นำสิ่งเหล่านี้มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

5.ห้ามออกเที่ยวเล่นยามค่ำคืน ห้ามคบคนชั่วเป็นมิตร
ห้ามเดินบนหัวคนในเวลานอน ห้ามถลกผ้าเวลานั่ง ห้ามเอา
ผ้าถุงสวมหัวเวลาจะนั่ง

เพี้ย ซา ซะแม่ว

- กมแป๊ย เติร เลง เปียล ยูป ปะลูป
การ เติร เลง ยูป นู้ฮ์ ทะเวอ ดอย
เกิด เจียเรื่อง มิน เจีย ด้อล คลูน
แอง
- กมแป๊ย กูป มะนีฮ์ เปียล เกิด เจีย
มิตร การ กูป มิตร จัว นื่อง เนื่อม
คะเนีย ทะเวอ รึง ชั่ว เรื่อง มินเจีย
- กมแป๊ย เติร ลือ กะบาล เปียล เมียน
มะนีฮ์ จ๊ะฮ์ เดก โนว
- กมแป๊ย เลือด สำปัวด เปียล อังกุย
ดอย จะ ปัวะ แอง เกิด เจีย สะเร๊ย
ฮาม จำปัวะ สะเร๊ย
- เปียล อังกุย กมแป๊ย เลือด สำปัวด
เลิง แกรง เนี่ยะ ดอ ตีย กิ เติร ไตว
โม เมื่อด ไตว เฮย มิน เจีย มิน ลอย

	● กมเบ๊ย บัน จรอก ลำปืด ปี่ กะบาล เปล นึ่ง สะล็ก ปรัะฮ์ สะเร๊ย รือ เปรัะฮ์ คละ บาน เวน มวน วิเจีย อาคุม นึ่ง ทะเวอ ออย เค้าะฮ์ นึ่ง ระเบน วิเจีย นู้ฮ์ พองดีด
คำแปลภาษาไทย	● ห้ามออกเที่ยวยามค่ำคืน เพราะการเที่ยวกลางคืนนั้นทำให้เป็นที่ครหานินทาและเป็นที่สงสัยของชาวบ้าน อาจมีภัยถึงตัว ● ห้ามคบคนชั่วเป็นมิตร คนชั่วมักชักชวนให้ทำแต่เรื่องชั่ว ๆ ● ห้ามเดินบนหัวคนในเวลานอน การเดินบนหัวคนที่นอนหลับนั้นหากบ้านสองชั้นมีคนใหญ่นอนชั้นล่าง ท่านห้ามเดินตรงกับคนนอน เพราะแสดงถึงอาการไม่เคารพผู้ใหญ่ ● ห้ามถลกผ้าเวลานั่ง เวลานั่งห้ามถลกผ้าขึ้นห้ามเฉพาะผู้หญิงถือว่าไม่สมควรและไม่เหมาะสม ●

	● ห้ามเอาผ้าถุงสวมหัวเวลาจะนุ่ง การสวมผ้าถุงทางหัวนั้นหากเป็นคนมีวิชาอาคม ท่านห้ามทำอย่างเด็ดขาดเพราะจะทำให้วิชาอาคมนั้นเสื่อม
--	--

6. คนท้องให้กินน้ำมะพร้าว จะทำให้คลอดง่าย

เพี้ย ซา ซะแมร์	มนีฮ์ เฟิม ออย เฟิก ตี้ก โดง นึ่ง ทะเวอ ออย ลิจ เจียย
คำแปลภาษาไทย	คนท้องให้กินน้ำมะพร้าว จะทำให้คลอดง่าย

7. ห้ามสร้างบ้านขวางตะวัน ไม่เช่นนั้นฟ้าจะผ่า

เพี้ย ซา ซะแมร์	กมเบี้ย ลีค ปะเตี้ยะฮ์ ตะตึง ทะเงิ นึ่ง ปะฮ์ รันเตี้ยะ บัญ
คำแปลภาษาไทย	ห้ามสร้างบ้านขวางตะวัน ไม่เช่นนั้นฟ้าจะผ่า

8.ห้ามปิดคูคลองในทุ่งนา ไม่เช่นนั้น จะเจ็บป่วย รักษาไม่หาย

เพีย ซา ขะแมร์	กมเบ็ย เบิด พลือ กัน ซะแรวรือ กมเบ็ย เบิด พลือ กัน ทำนบ โอร นึงเทอ ออย คลูน แอง กรุน กิด จำงือ เรียะ ส่า มิน บัด
คำแปลภาษาไทย	ห้ามปิดคูคลองในทุ่งนา ไม่เช่นนั้น จะเจ็บป่วย รักษาไม่หาย

9.คนท้องห้ามนั่งคาประตุ จะทำให้คลอดยาก

เพีย ซา ขะแมร์	มะนีฮ์ บัวะฮ์ ทม กมเบ็ยกุย มุก ทะเวียร นึง เทอ ออย ลิจ โจน ยาก
คำแปลภาษาไทย	คนท้องห้ามนั่งคาประตุ จะทำให้คลอดยาก

10.ห้ามเขกหัวแมว จะทำให้มีอัสัน

เพีย ซา ขะแมร์	กะเม็ย ตะกัจ กะบาล มีว นื่อง เทอ ออย กะ บาล คลูนแอง เญื่อร
คำแปลภาษาไทย	อย่าเขกหัวแมว จะทำให้ตัวเองหัวสั่น

11. ถ้ามะพร้าวมีหน่อ งอกออกมาทางจุก ห้ามเอาไป ปลุก ฟ้าจะผ่า

เพีย ซา ซะแมร์	เบอ โดง ดือฮ์ โม กันดาล จุก เวีย กะเม็ย ยัว โตว ดำ แคลง รัน เตี้ยฮ์ บัญ
คำแปลภาษาไทย	ถ้ามะพร้าวมีหน่อ งอกออกมาทางจุก ห้าม เอาไปปลุก ฟ้าจะผ่า

12. ถ้าคนระลึกชาติได้ ให้เอาไปลอดบันไดสามรอบ ถ้าไม่ทำจะเสียชีวิต

เพีย ซา ซะแมร์	เบอ เมียน มะนีฮ์ รำลึก เจียต คลูน แอง บาน ฮอย ยัว โตว รั กROOM จะเนิร บแบ็ย รอบ เวีย น้อง พลิจ เจียต เดิม
คำแปลภาษาไทย	ถ้ามีคนระลึกชาติได้ ให้เอาไปลอดใต้บันได สามรอบ เขาจะลืมชาติเดิมได้

13. ก่อนลงนา ต้องแต่งเครื่องไหว้ไปบอกจำวนา

เพี้ย ซา ซะแม่ว	มุน เจ้าะฮ์ เทอ ซะแรว ตอง ยัว ทุบ ตีน เมื่อน เตี้ย ตึก ไตว แซน โดนตา โดน แยี้ย ซะแรว
คำแปลภาษาไทย	ก่อนลงนา ต้องแต่งเครื่องไหว้ มีรูป เทียน ไก่ เบ็ด และน้ำ ไปบอกจำวนา

14. ถ้าหนุ่มสาวได้เสียกันก่อนแต่งงาน จะต้องไปทำพิธี ขอขมาผีที่บ้านฝ่ายหญิง

เพี้ย ซา ซะแม่ว	เบอ กันเล้าะฮ์ กระ มม บาน คะเนี้ย มุน ตอง ไตว แซน ซะมอจ ประเตี้ยะฮ์ แสรัย
คำแปลภาษาไทย	ถ้าหนุ่มสาวได้เสียกันก่อนแต่งงาน จะต้องไป ทำพิธีขอขมาผีที่บ้านฝ่ายหญิง

15. ถ้ามีจอมปลวก ผีมาทำรังในบ้าน ต้องหาอาจารย์ หรือพระมาทำพิธีเช่นไหว้เชิญให้ออกไป ไม่เช่นนั้นจะเกิด จัญไร

เพี้ย ซา ซะแมร์	เบอ เมียน ตะนัร รือ ซะมุ่ม โม โนว นื่อง ประเตียะฮ์ ออย นิม้วน อาจาร รือ ลู้ก โม เทอ พิธี ออย แจญ ไตว มเบอ จะเนือะฮ์ นื่อง เกิด จัญไร
คำแปลภาษาไทย	ถ้ามีจอมปลวกหรือผีมาทำรังในบ้าน ให้เชิญอาจารย์หรือพระมาทำพิธีอัญเชิญให้ออกไป ไม่เช่นนั้นจะเกิดความจัญไร

16. ถ้ามีใครเอาบาตรแตกมาโยนใส่ในบ้าน จะทำให้ครอบครัวแตกแยก ถ้าหาเจอให้เอาไปทิ้งที่วัด หรือในป่า

เพี้ย ซา ซะแมร์	เบอ เมียน ระนา ย้ง บาตร แบก โม จอล กะนื่อง ประเตียะฮ์ นื่อง เทอ ออย กรัวชา แบกบ๊ะ เกิด รึง ซะลัวะฮ์ คะเนีย เบอ รัว เคิญ เฮย ออย ยัว ไตว จอล โยว แอ เวือด รือ กะนื่อง ต๊ิบ
-----------------	---

คำแปลภาษาไทย	ถ้ามีใครเอาบาตรแตกมาทิ้งในบ้านจะทำให้เกิดครอบครัวแตกแยก ถ้าหาพบให้เอาไปทิ้งที่วัดหรือในป่า
--------------	--

17. ถ้ามีไก่ขันตอนหัวค่ำ จะมีเหตุร้าย

เพีย ซา ซะแมร์	เบอ เมือง ระวัง ตอน กะบาล ละเจียจ นื่อง เมียน เหตุ กระเดา โม ดอล ประเตียะฮ์ (ต้อง ล่าลับ เมือง นู จอล)
คำแปลภาษาไทย	ถ้าไก่ขันตอนหัวค่ำ จะมีเรื่องเดือดร้อนมาถึงบ้าน (ต้องฆ่าไก่นั้นทิ้งเสีย)

18. ถ้าบ้านจะมีงานมงคล ห้ามเจ้าของงานออกจากบ้านสามวัน ไม่เช่นนั้นจะเกิดเรื่องไม่ดี

เพีย ซา ซะแมร์	เบอ ประเตียะฮ์ นา นื่อง เมียน การ มงกัวล กะเมีย แฉญ ปี ประเตียะฮ์ เบีย ัง มั่น จะเนือะฮ์ นื่อง เกิด รัง มั่น เจีย
คำแปลภาษาไทย	ถ้าบ้านจะมีงานมงคล ห้ามเจ้าของงานออกจากบ้านสามวัน ไม่เช่นนั้นจะเกิดเรื่องไม่ดี

คำสอนตามพิธีกรรมต่าง ๆ
เป็ยจ ประเดา ตาม พิธีกรรม โบราณ เียง

1.พิธีกรรมเกี่ยวกับงานศพทางชาวเขมรถิ่นไทยเมื่อมีการตายเกิดขึ้นจะเป็นพ่อ-แม่หรือญาติพี่น้องตายก็ตาม ห้ามร้องไห้ในขณะที่สิ้นใจ และห้ามพรรณนาถึงสิ่งต่างๆ ที่คนตายเคยทำได้ รอให้ได้ประมาณ 2 ชั่วโมงก่อนจึงให้ร้องไห้ได้

เพ็ย ซา ซะแม่ว

พิธีกรรม แดล เตียะตุง นึ่ง การ บ๊อน ซะมอจ คาง เป็รียม กาล นา เบอ เมียน การ เจ็อบ เกิด เล็ง เฮย นึ่ง เกิด เจ็ย มะตาย หรือ อ้อว ปุก-เยียด สันดาน-บอง ปะอิน ก็ โดย ดัจ ซะ ยอล จ๊ะฮ์ ตุม กมแบ็ย แสรก ยุม เฮย กม เป็ล ระเบีย ด้อล ระเบ้าะฮ์ แดล เน็ยะ เจ็อบ บาน ทะเวอ ตุก กาล ปี่ เมียน จีวิต รัวะฮ์ โนว ปร้วะฮ์ เบอ นิแะย ดอล โดจ ทา เฮย นึ่ง ทะเวอ ออย ดวง วิญญาน เน็ยะ เจ็อบ ไตว จับ กำเนิด เกิด เจ็ย สัตว์เดรัจฉาน โบราณ ปรับ ตัก ทา เป็ล เียง ดำบาย จะเอนบาน มุย ซะนัง เลิน เต็อบ ยุม บาน

คำแปลภาษาไทย

พิธีกรรมเกี่ยวกับงานศพทางพราหมณ์เมื่อมีการตายเกิดขึ้นจะเป็นพ่อ-แม่หรือญาติพี่น้องตายก็ตาม ห้ามร้องไห้ในขณะที่ยังมีชีวิต และห้ามพรรณาถึงสิ่งต่างๆ ที่คนตายเคยทำไว้ รอให้ได้ประมาณเวลาที่หุงข้าวสุกหนึ่งหม้อเสียก่อนจึงจะร้องไห้ได้ หากไม่ทำตามที่ถูกกล่าวแล้ว จะทำให้ดวงวิญญาณของผู้ตายไปจะกำเนิดเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน หรือไม่ก็จะเป็นผีพะเว สี่ วิ ญ ญา ณ (วิญญาณผีเร่ร่อน) ทำให้เกิดทุกข์เวทนาอย่างมาก ด้วยเหตุนี้เองท่านจึงห้ามเอาไว้

2.พิธีกรรมเกี่ยวกับการสู่ขอหมั้นแต่งงาน ประเพณีแต่โบราณเราถือว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก และเพื่อป้องกันมิให้เกิดอาเพศหรือเกิดการผิดผีตามคตินี้ถือกันมาแต่โบราณนั้น ท่านห้ามอยู่กินฉันสามีภรรยากันโดยยังไม่มีการแต่งงานกัน หมายถึง คนที่จะอยู่ร่วมกันได้ฉันสามีภรณยานั้น ต้องผ่านพิธีสู่ขอ-หมั้น-แต่งงานกันก่อน

เพี้ย ซา ขะแมร์

พิธีกรรม แดล เตียะ โตง นึ่ง การ เรบ การเป้ระฮ์
สะเร๊ยะ เปริยม ปรับ ตุก ทา เกิด เจ็ยการ สำคัญ
คลัง นั้ฮ์ สำหรับ โกน สะเร๊ยะ เฮย เพื่อ ป้องกัน
มิน ออย เกิด ซักกะแด็ย

จะเกิม จะกวง แกรง เคาะฮ์ ตำนวง แดลจ๊ะฮ์
ตุ้ม โบราณ บาน ทะเวอ โม กมแบ็ยเป้ระฮ์
สะเร๊ยะ นา มุย โนว จุม คะเน็ย เจ็ย

ประแด็ย ประป๊วน แดล มิน เตือน บาน โจลพิธิ
เรบการ นั้ฮ์ เลย เบอเสน ทา โนว เจ็ย มุย
กะเน็ย นั้ฮ์ นึ่ง ทะเวอ ออย เคาะฮ์ ประเปนี
ระเป้าะฮ์ เซวระแซร เฮย การ เน็ยะนา ทะเวอ
เฮย ก็ มิน เมียน การ เรบการ ตามปี กรอย ตีด
เต เป้ระฮ์ สะเร๊ยะ แดล นึ่ง โนว เจ็ย มุย คะเน็ย
เกิด ประแด็ยประป๊วน นั้ฮ์ ตร็อว เมียน การ สุร เ

	ดิร โจล พิธีการ ดักละวััก รือ ดัก จระวััก เฮย เมียน การ เรบการ เจีย ตี บำพ็อด เตือบ อาจ โนว พองคะเนีย บาน
คำแปลภาษาไทย	พิธีกรรมเกี่ยวกับการสู่ขอหมั้นแต่งงาน ทาง โบราณเราถือว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก และเพื่อ ป้องกันมิให้เกิดอาเพศหรือเกิดการผิดผีตามคติที่ ถือกันมาแต่โบราณนั้น ท่านห้ามอยู่กินฉันสามี ภรรยากันโดยยังไม่มี การแต่งงานกัน หมายถึง คนที่จะอยู่ร่วมกันได้ฉันสามีภรณานั้น ต้องผ่าน พิธีสู่ขอ-หมั้น-แต่งงานกันก่อน เพราะหากไม่ทำ การใดอย่างหนึ่งอย่างใดก่อน ถือว่าผิดประเพณี ผิดผี

3. พิธีกรรมเกี่ยวกับการเกิด คนโบราณท่านห้ามมีการ ปฏิเสชนบุคคลที่จะมาเกิด(ทำหมัน)

เพีย ซา ฆะแม่ว	พิธีกรรม แดล เตียะโตง นึ่ง การ เกิด ระบ่าะฮ์ มะนัฮ์ โลก ยิง เปรียม เกือด ห้าม ตุ๊ก ทา กมแบ๊ย สะเร๊ย แดล บาน ประแด๊ย เฮย มิน ออย กะเบิด พลั๊ว เน๊ยะ แดล นึ่ง โม เกิด ปรัวะฮ์ เกือด ปรับ ตุ๊ก ทา เน๊ยะ แดล โม เกิด นัฮ์ สรัจ เฮย แต่ เมียน บ็อน เมียน กรรม พอง คะเน๊ย แหต โดจ จะ เน๊าะฮ์ แอง จัะฮ์ โบราณ เยิง เลย เมียน โจน เจา เจริน
คำแปลภาษาไทย	พิธีกรรมเกี่ยวกับการเกิดคนโบราณท่านห้าม มีการปฏิเสชนบุคคลที่จะมาเกิด(ทำหมัน) เพราะบุคคลที่จะมาเกิดนั้นย่อมเป็นคนที่มี ทั้งบุญและกรรมร่วมกันมากับผู้ให้ที่เกิด (มารดา-บิดา) ด้วยเหตุนี้เองคนโบราณเราจึง มีลูกหลานมากมาย

4.พิธีกรรมต่างๆ ที่เกิดมีขึ้นนั้น ในพระพุทธศาสนา ท่านห้ามไว้ว่า เวลาประกอบพิธีกรรมอยู่นั้นห้ามเดินข้าม สายสิญจน์ที่พระสงฆ์กำลังประกอบพิธีกรรม ส่วนงานศพท่าน ห้ามไม่ให้ใช้สายสิญจน์ 9 / 7 / 5 เส้น ใช้ได้คือ 3 เส้นเท่านั้น ส่วนงานมงคลให้ใช้ได้คือ 9 เส้นเท่านั้น

เพีย ซา ขะแมร์	กน็อง การ ประกอบ พิธีกรรม กรุป อย่าง เบรียะฮ์ ปู้ตศาสนา บาน ฮาม ตัก ทา เปียล แดล กำลัง ประกอบ พิธี โนว ญู้ กม กันลอง อำมาะ แดล เปรอ กะน็อง พิธี ญู้ การ ศพ โลก ฮาม มิน ออย เปรอ อำมาะ 9 / 5 / 7 ตระไลย แต่ โลก ออย เปรอ อำมาะ 3 ตระไลย แต่ ปันเนาะฮ์ สำหรับ การ มวง กวล กรุป การ โลก ออย เปรอ อำมาะ 9 ตระไลย ฮาม มิน ออย เปรอ อำมาะ 3 / 5 / 7 ตระไลย
คำแปลภาษาไทย	พิธีกรรมต่างๆที่เกิดมีขึ้นนั้นในพระพุทธศาสนาท่านห้ามไว้ว่าเวลาประกอบพิธีกรรมอยู่นั้นห้ามเดินข้ามสายสิญจน์ที่พระสงฆ์กำลังประกอบพิธีกรรม ส่วนงานศพท่านห้ามไม่ให้ใช้สายสิญจน์ 9 7 5 เส้น ใช้ได้คือ 3

เส้นเท่านั้น ส่วนงานมงคลให้ใช้ได้คือ 9 เส้น
เท่านั้น เพราะงานแต่ละอย่างนั้นมีความ
หมายต่างกัน เช่น งานศพเหตุที่ใช้ 3
เส้น เพราะคนเราตายแล้วย่อมไปสู่ภพทั้ง 3
คือ กามภพ รูปภพ และ อรูปภพ ส่วนงาน
มงคลให้ใช้ 9 เส้น หมายถึงการมีชีวิต
ก้าวหน้าต่อไป หรือ อีกนัยหนึ่งเราจำเป็นต้อง
ดำเนินชีวิตด้วยการก้าวอย่างต่อไปข้างหน้า

ดร.ชิตหทัย ปุยะติ
หัวหน้าโครงการและบรรณาธิการ

ปริญญาเอก :	Ph.D. (Modern and Contemporary Chinese Literature) Jilin University, China [2555]
ปริญญาโท :	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [2551]
ปริญญาตรี :	อักษรศาสตรบัณฑิต (ภาษาจีน) มหาวิทยาลัยศิลปากร [2547]

วิวาท์ปรโลก : ประเพณีพิสดารของชาวจีน (จดหมายข่าว ศูนย์วิจัย
สังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ฉบับที่ 1)

ผศ.ดร.เมชนิม สอดส่องภักษ์

ผู้เขียน

ประวัติการศึกษา

2538	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ดนตรีไทย) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2542	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล
2542	Certificate in Chinese Language, International Collage, Nanjing Normal University, China
2549	Ph.D Chinese Linguistics and Philology, Nanjing Normal University, China
2549	Certificate of Training program for teachers of Chinese as a foreign language. Xiamen University, China.
2550	Certificate of Training program for teachers of Chinese as a foreign language. Beijing language University, China.
2552	Certificate of Training program for teachers of Chinese as a foreign language. Beijing International Education Exchange, China.
2554	Certificate (Training program for teachers of Chinese as a foreign language)
2555	Certificate (Teaching Material Training program for Chinese as a foreign language)

ผลงานวิชาการ

มีผลงานวิชาการในรูปแบบของงานวิจัย สารานุกรม หนังสือ และบทความในสาขาที่สนใจ เช่น ผลงานด้านภาษาศาสตร์ มิ่งงานวิจัยและบทความทางภาษาศาสตร์เชิงประวัติ ภาษาศาสตร์เชิงสังคม การสอนภาษาจีน การสอนภาษาไทย ภาษาตระกูลไท-จีน ภาษาตระกูลจีนทิเบต ภาษาตระกูลมอญ-เขมร ผลงานด้านตำราเรียน เช่น ตำราเรียนภาษาไทยสำหรับชาวจีน และตำราเรียนภาษาจีนสำหรับชาวไทย ผลงานหนังสือ เช่น ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน นิทานจีนสำหรับเด็ก เพลงและดนตรีจีน คำพ้องภาษาจีน – ไทย ศาสนสถานจีนในประเทศไทย เป็นต้น

งานบริการวิชาการ

การสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนระดับก่อนอุดมศึกษาในเขตภาคอีสานตอนล่าง

พระครูถาวรธรรมวิจิตร

ผู้เขียน

เจ้าอาวาสวัดบ้านระเวง ต.ระแงง อ.ศีขรภูมิ จ.สุรินทร์

วิทยฐานะ

น.ธ.เอก(นักธรรมชั้นเอก) , พธ.บ. (พุทธศาสตรบัณฑิต) เกียรตินิยม

ปว.ค, รป.ม (M,P,A.)